

د. بهدرخان سندي

زيمسارين چيساي

Dr.Bedirxan Sindî

ZÊMARÊN CÎYAY

Duhok 2003

Weşanên
Malpera
Amûdê

وێشانین
مالپهرا
عامودی

ZÊMARÊN CÎYAY

Helbestên : Dr.Bedirxan Sindî

Çapa Yekan 2002

Derhênana Hunerî ya çapa Dicîtal :
Hekar Findî

ji Weşanên Malpera Amûdê Hijmar (21)
www.amude.com
info@amude.com
2 / 2003

Hemû mafên çapê parastîne bo Helbestvanî
û malpera Amûdê

Bo Pêwendîkirinê bi helbestvanî
badirxansindi@yahoo.com

پیش کیسه بو ..

روحا وی کهسی یی کو من ل بچویکاتی یی ب دزیکى فہ
بهری خو ددا وینا وی یا فہشارتی ل بنی جانتہیہکا بابی من
و دهمی من گوتبایی ئه فہ کی یه، دگوتہ من .. نہکاری
تہیہ.. دی مہزن بی دی زانی کی یہ..

ئہری.. من زانی کی یہ.. وہلی من ہیشتا نہزانی یہ دی
کہنگی (ہمی) ہیفی ین خودانی وینی ب جہ ئین.. دی
کہنگی ئہو وینہ ل دیوارین (ہمی) کوردستانی ئینہ
ہلاویستن..

خودی وو .. تو بیژی ئہز دی بہری مرنا خو وی مرادی
بینم..؟ بو تہیہ خودانی وینا فہشارتی د دلی مہدا.. ہہر و
ہہر.. بارزانی یی نہمر..

بہرخان سنڌی

پیش گوئن

هوزان.. دهرده. ئیشه.. مروقی دگرت وهلی دهردهکی
خوشه.. ئیشه کا تام شینه.
مروقی هوزانقان ژ نزل را ب مهیا کوقانی یی
سهرخوشه و بهرهو نه به دیه تی دچت و گورزین پسپارا ددته
به رسینگتی خو.. چه وا.. کهنگی.. بوچی..؟
جه نه گهر گه هشته به رسقی یان نه گه هشت، نه خه مه
وهلی خه م د نهویاتی یا ژبانا وی دایه.. د هه بینا وی دا
یان هویه.. نهو خه م یان نهو نه ئیمناتی یا هه بینتی (القلق
الوجودی) هیقینا نه فراندن و داهیتاننی یه.
مروقی هوزانقان دی باژیره کی ژ په یقین یاقیت و له عمل
و زیف و زبیرا ئافاکت لسه ر لیثا دهریا یا نه قینی یه کا بی
سنوبر وهلی نزان و نه قیت بزانت و پی تقی نینه بزانت کو
نهو باژیری بدهستی وی هاتی ئافاکرن هند پر بهایه و نهو
دهریا یا لبه ر وی باژیری چه ند کوبره و چ ل ره ختی دی یی

ثاڻي هه ٻه .. ٽه ڦه نه ڪاري هوزانقاني يه دبت ڪاري
خوينده ڦانتي هوزانا بت، نه مازه سهنگه ڦانان ..
هوزانقانه تي عشقه .. ٽه ڦيني يه وهلي (دلبره) ب
گه لهڪ شيوه بيان و رهنگان تيته هوش و نه هوشي يا
هوزانقاني .. دلبره .. مروڦه يان وهلاته يان ٽوميده يان
ملله ته يان سروشته يان شورشه يان بهرراوه ستانه .. يان ..
يان .. يان.

ٽه ڦ نه ساخي يا مه ڙي گوتي .. هوزان .. بهري چل سالا
ٽه ڙي گرتيم .. و من نه ڦيٽ چ جارا چارا ڦي نه ساخي يي
بڪم .. هوزانين من گه لهڪ جارا دهاتن ڦه شارتن .. ڪومه ڪا
هوزانين من جاره ڪي ل به غدا ب (اتلاف) ي هاتن حوڪم
ڪرن ل چاپخانا (الحرية!!). گه لهڪ ڙ به رهه مي من مخابن
د ٽاڻي دا چون .. ٽاڻا ڙيانا ٽالوز. دفته ره ڪا هوزانين من
بهري هه ڙده سالا بهرزه بي و ٽه ڇ جارا نه شيم وي
دفته ري ڙ بير بڪم لهوا هين دي هنده هوزانا ل ڦي ديواني
بينن نه تمام ڪري نه چونڪي هند ڙوي دفته ري تيته بير من
و گه لهڪ هوزان ب ٽيڪ جاري نائينه بير من.
ڙ دهست پيڪي من هوزانين خول سهه ر ٽاوايي
ڪلاسيڪي ڦه هانندن و مه لايين جزيري و ٽه حمه دي خاني ڪار
ل من ڪرينه.

ئوشت و ئەگەرین سەر بلندیا من ب ملله تی کورد
گه له کن وه لی ئیک ژ وان ئەگه ران ئەوه کو ئەقی ملله تی
جزیری و خانی هه بی یه ..

ل سالا ۱۹۷۵ی من دهست ب فه هاندنا هوزانین سەر
ئاوایی نوی کوری یه و ئەز ب ههردو رهنگان هوزانا د
فه هینم و ههردو رهنگ ب من خوشن و هه رهنگه کی
(میزاجا) خولنک من هه یه .

من دقیت ئەز تیبینی یه کی خوبا بکم ئەوژی پێوهندی
ب (املاء) ئ هه یه ، هه تا نهو مه (املاء) هک لیكدای و
ئیک گرتی نینه ، له و من هوزانین خول دیف له فزا هوزانی
نقیسی نه و هیقی دارم ژ خوبنده قانین هیژا لمن نه گرن
ئه گه ر دهنده په یقان دا نقیسینا من وانا نه هه ف رست بن ،
هیقی دارم دی ئەو روژ ئیت ئەم هه می کورد ژ
ئیسکه نده رونی و هه تا که لهو ری ب ئا وایه کی ئیک گرتی
باخقین و بخوینین و بنقیسین .

ئەز سوپاس کاری دەست گه ها سپیریژی مه کو ئەف
دیوانه ل چاپی دا و به لاف کر . ئەز سوپاسی یا هوزانقانی
کوردی بهرکه تی و هه قالی خوشتقی سه یدا مؤید طیب دکم
سه رنقیسه ری قی دەست گه هی کو پی خوش بی دیوانا من
بکته نوپارا دەست گه ها خو و ئەز پیروزیی ل هه می

رهوشهن بيريٽن كورد دكم بو پهيدا بونا دهست گههكا
وهسا ل بادينا كو دي ب نانهي يا خودي بته چراپهك و
دي همي كوردستاني ب بهرهمين بهر كه تي ب رهوش و
روهن كت.

ل دويمهي يي نهز سوپاسي يا كوري خو (هيٽرا) ي دكم
يي كو دهست خه تا قي ديواني و هنده دهست خه تين دي ژ
مال نينان دهري و فهشارتن بهري ملامه بيته (تخري) كرن
دهمي نهزل بهغدا هاتم گرتني. نهگهروه نهكريا نهف
ديوانه و هنده كتيبتين دي چ جارا رونا هي نهديتن.

به درخان سندي

بیره‌وه‌ریا بارزانی یی نه‌مر...

خانئ خانان جانئ جانان(*) تو بکه لوتف و وهره
دل لبه‌ر ده‌ستئ غوربه‌تئ به‌ندی یه و بی مه‌فهره

ئه‌م ل به‌ر شه‌وقا هیئقی یان چاف مه‌لئ یه بی یه قه
تو بکه ره‌حمئ ژ مریدان که‌نگی دئ تو هئ یه قه

بازئ بازان شاهئ کوردان روھنی یا چاقت مه‌یی
نئ مه‌نالینه ژ دیری مه‌ی یا عشقامه مه‌یی

رازا عشقئ ژ قیدهم را دهرده یه و کوفانه دل
کی دئ ساخ‌کت ژ ئه‌زل را دل گه‌شه و په‌روانه دل

ئایه‌تا کورسی ژ به‌رکر مه‌جھیل و پیر و ژن
مه‌دوعا بو شه‌ف و روژان ژ مه‌زار و ئینس و جن

شين بين نيـرگز ژ نوڤه بهر دهري ته کيا بهري
جاردن بخوين عهـندهليب نهو ژ عشقا دلـبهري

لي به لي دهستي خودايي نهوه نهققاشي قهدهر
وي وهسا نهـمرهک وي دايي سوتي يه ل مه جهـگهر

شينيبي و تازي ژ گهـلي بون چهـپ و راست و ژور و ژير
شهـف و روژ خهـلکي گري بون کال و گهـنج و ژن ميـر

ملله تي کورد پر وهـفايه صوفي ين دهـستيـن تهـنه
روح ژ ئيشان پر سهـمايه عاشق و مهـستيـن تهـنه

نهري نهـي دل کاني نهـو گول کا شهـمالا گهـش و هل
بوچي نازار بويه نازار بوچي بازار بوکـاقل

کا سياري هـلما مرنـي کاني ميـري ترس نهـزان
کا عهـگيدئ وان دلـيران نهـقرو مانه بي خودان

ئاڤا تاراسـي د پرست ئيرو کاني گهـمي ڤان
کاني خورتي خورته ميـران کا ميـڤقاني نهـخشي ڤان

لئ ب چونا ته ههر ئەمین سهر زهمانی ته و بهری
چونکی تو هه ی و ههر هه ی ی روح و ویژدانی، ئەری

دلبهر و ئاشق ههر ئیکن لئ بهلئ رهنگی مه جاز
جار ب جار ان ب ئیجازهت هن ل هن دی کت جیاز

پر ئەئینا ملله تی مه ئیکه گهل زاتی مه لئ
ئهو ددل دا نیشته جئ یه لئ بهلئ چاخی مه لئ

زاهر و باتن ئیک کهسه دشرعه تا عشقا زهلال
ئهو و کوردینی ئیک کهسن چ کهمال بن چ زهوال

گهر زهوالاته هاتبت ههر دی مینی تو و ههر
چونکی کوردینی نامرت چاڤ هه قاله بو نه زهر

کو کهمالاته گه هشته گهش ستییرا موشته ری
تالعی کوردان گه شایه مانی تو ئهو په رودری

وینه یا سوز و دلیران خوبایه سهر رویمه تی
وهر بخوبین ئهی هه فالان نایه تا خوش هیمه تی

ئەو ژ زک ماک دا پلنک بو شاهدی حەبسا میسل
هیشتا زارو بو دەمی کو دیتی یه کوڤان و کول

ئیش و دەردین ملله تی کورد وی ژ هینگی کرنه دەرس
شەهرەزایی و عەقل و جورئەت ئەو موکم لی بونه دەرس

شاهی بازان میری قادان وی نەبادان هزر و بیر
لەو ژ هینگی ئەو ل سینگی جانە بەخشین گەنج و پیر

سوز و پەیمان ئەم ددنتە گەل تەدا و ئالا وەدا
ئەم بمینین بوتە سەنگەر مەشخەلین ریکا وەدا

* جانی جانان: روح الارواح

بویکا کوردا

پیشکیش بت بۆ بزاڤا شریف پاشای یین کو خازناما ملله تی کورد سالا
۱۹۱۹ تی پیشکیشی جڭاتا ملله تان کری پشتی بدوماهی هاتنا شهرئ
جیهانی یین ئیکتی.. ئەڤ هوزانه ل میهره جانا ئیکتی یا هوازانی کوردی سالا
۱۹۷۱ تی ل باژیری کهرکوکتی من خاند.

ئهی فهلهک بو ته دنالم بوچی نیگرگز چرمسین
ئهو چما بهختی مه هویه ههر بی دوست و بی کهسین

قەت دی هیت ئەو رۆژا مه دقیت کههنی یا واری بزیت
ژی قه خوبن دهستا ب هه لینی زئی قه خوبن چهند مه بقیت

ئاگری سارو قه مری چاف مهلی یه گهش بیت
ئهو بوهارا تیهنی کوشتی هیقی دارم خوش بیت

کوردينۆ رابن ببينن بهر خه كئ ژار و زه عيف
دانه بهر پال و كيشانا خه نجه رهك دژوار ل ديف

ئهو وه ريسئ تئ ئالاندى هه ر ژ هريا بهر خى يه
پئ دكيشن سه ربرينئ بوى وه ريسئ نوخى يه

مه زنا ژ ميژه گوتينه دوژمنئ سه رئ خو كهو
دار بدارى تئ برينئ ده ستكئ بقرئ داره لهو

ئئ مه نالينه ژ بقرئ سه د هزار جارا هه وار
ئه م ب وى بقرئ كه تينه هند نه ساخ و بريندار

ئئ مه نالينه ژ ميژه بو حه تا فهك رو هن و گه ش
دا وه تئ رابن سه مايئ پويچ بكن بهر په رين ره ش

ئه قرو كانئ ل من وئ روژئ پر ژ خو شئ و رهنگه رهنگ
قه بگو هيزن بويكا كوردان ئه و تورينا شوخ و شهنگ

كانئ كهو بوچئ ناخوبن كانئ وارئ گول گولى
لئ د چه رين گورك و ريقئ بو شه لئ مار و كولى

کانی مزگهفتا مه تیدا سهد نقیژ روژی کریں
کانی دارگیزا تیدا شین گیزه تهر مه ژئی کریں

کانی ریباری پر بزاڤ کانی پیلین هیقی یی
کانی بیتری کاشقان گهش بکن کوردینی یی

کا گلاقیژا مه دیتی وهخته کی زیرین بژار
لهو مه گوتی هنده ئیدی ههر دی مینت نهو بهار

باخچه یی قینا نه مایی کی وه کر کافل بیت
تورینا بهختی مه نه قرۆ کی وه کر زیز و سل بیت

نه قرۆ کانی ل من وی روژی پر ژ خوشی و رهنکه رهنک
قه بگوه یزن بوبکا کوردان نهو تورینا شوخ و شهنگ

دا ببینم کچ و لاوان مل ب مل بینه شاهی یی
ببژکینم کول و ئیشان بهر حه تاڤا ساهی یی

دا بهه لینم ژ کوردا ئالا سهر چیاین پر ژ خوین
دا هاوارکم ژ دلئی سوتی ههر بژیت سهر بهست و ژین

نه گوننه ه و نه شهرمه ژي گهر مه ژي ئالا هه بت
نه ئومپيدهک کویر و دویره باوه ری ب سالا هه بت

دی ژ کلوخین وان شه هیدان ستینه کی دریتز قه دم
پی قه کم ئالایی کوردان دا بگه هت طاقا گهرم

بیژمه خه لکی قی جیهانی نا قی کوردا ژي هه یه
کی دی شیت نا قی مه تیک دت هندی کو رتبه ر هه یه

ئه قرو کانی ل من وی روژی پر ژ خوشی و رهنکه رهنک
قه بگوه یزن بویکا کوردان نه و تورینا شوخ و شهنگ

بگرنژینم به چکه شپیران نه و هه لال و نه و رحان
پزو زاروکین شه هیدان نه و کولیلکین چ نه زان

بینه هیزکی ل ناف چناران خه فک و داقین خو قه دن
کیل و قیلان بچکلین بیژن ئیک دو خو قه دن

بیژنه شالیل و تفسیرکان وهرنه هیلینین به ری
وهرنه سهر گولب و چه قین خو بخوبین قی به رپه ری

بهره‌برداران ژینامه یا نوی‌ئو ژیاننا دیر ژان
دیر ژ سالسکی و ریمه‌تی سه‌رفه‌رازی بو شیان

کوترینو دادن ژ دادی بو خودی دادی نه‌کن
ئا هرده‌من ئه‌فروکه پیچ بی سه‌د تیلی بو‌قده‌ن

* هنده ستران بیژان ئه‌ف هوزانه ستراندی نه وهک ته‌حسین طه و محمد

شیخو و شان

دستار

دهنگی دستتاری گـرینه
ئاخو فیغانو هه وارن
دهنگی دستتاری چيروكه
پر خه من هه می ژي ژانن
چيروکيـن دهردین ژيانی
چيروکن هندهک پسيارن
قهسه نه بو مه دگيـرینت
قهسه نه راستن نه نازن
بهیـره دستار بهیـره
خه مین مه گه لهک گرانن
دستارو دی تو بگيـرینه
خه مو دهنگيته هه قالن

جاره کئی خه ما بهیله
مانابت جاره ک جودا بن
دستارو دانی تو هیرکه
پی بییژه بلا بزائن
بهییره دستار بهییره
پی خاسو برسی و نه ساخن
نه ئیکه دستار نه ئیکه
ههژده جار هزار هزارن
به لی پا دستارو چبکین
ل چار جهان نه قرۆ به لاقن

۱۹۶۸

* تحسین طاهاى گوتبى.

www.amude.com

18

info@amude.com

شیخ عبدالسلام بارزانی

(هزر و ژبان)

ناقئ شیخی شیخ عه بدول سه لام بو
کورد ئه قیندار و نازک که لام بو

ناقئ پیروز ناف کوردان به لاق بو
هزرا شیخی وهک بیهنه گولاق بو

مللهت ب جارهک دیتن شیخ ههقه
بی مهیل و میزاج پر راست و دهقه

چاک و دروست بو شیخی شورش دار
خودان هزر بو، بو کورد ئه قیندار

گهلهک ژ هزرین عه بدول سه لامی
پر کومه لی بون بو خاس و عامی

دورر و گهوههر و له‌عل و زیرینه
بیرین ره‌سه‌ن و پاک و کوردی نه

وهلات ئاف روپی ئه‌نیا زه‌لامان
کورد نابت بژین وهکی خولامان

تو بی ئیمانی گهر نه‌راست بیژ بی
گهر بو ملله‌تی تو نه‌خوین ریژ بی

ه‌رق و جوداهی قیت قه‌ت نه‌مین
عه‌دل و ئینساف قیت سه‌ری به‌هلین

شی کورن ب زور قه‌ت چی نابتن
مه‌لایی دورست ئه‌قی ناکتن

گوند ب مه‌سجید و مزگه‌فتان بتن
جهی کوم بین و جقاتان بتن

ههر گونده‌ک دقیت کومه‌له لی بت
ئه‌و دی حوکمی کت ده‌ستور دی قی بت

عەشیرین چەک دار ڤیت دورست ببن
دیف سەردارین خو پر هە ڤرست ببن

هەر جوتیارەک ڤیت عەردی خو هەبت
ب خو بچینت ملکی خو هەبت

شیخ عەبدول سەلام روژەک بی میثان
میثانی عەزیزی شیخی بریفکان

خودانین هەردو ریکین موبارەک
نەقشەبەندی و قادری ب جارەک

بریار دان خانندن ب کوردی بتن
مللەتی کورد پر هشیاری بتن

کورمانجی ئەو زمانی رەسمی
ئیسلامی بتن ئاویتی حوکمی

شیخ و زەلامان پیکڤه سیند خارن
بو ڤان داخازان پر هیز و کارن

تهلگرامهك دان شارئ ستانبولئ
ئاگاه داركرن سولتان بو شولئ

«سبهره را خودئ» كو نامه وهرگرت
دهمارئ توركان سهري وي پيس گرت

گوت ئه و چه وا كورد ئه قروكه ويران
شهرته وان بكم كاقل و ويران

وي هيرش بره سهر كورد و كوردستان
مخابن هه قال گهل شيوخى نه مان

شيخ عبدال سه لامى گهل بارزانى يا
شهرئ خو كرن ل دهشت و چيا

شيوخى موبارهك دو هه يقان خو گرت
عه سكه ر گه لهك بون خوين گه لهك رشت

هندهك ژ ئاغان كه نكه نه و شيخان
گه لهك مخابن چون هارى توركان

لهوا نه چار بو چونک تيارى يا
ب قه در و قيمهت هاتن پيشاهيا

نهم نه فروكه كورد تهف ژ مار شه معون
پر سوياس كارين تاريخ ژى مه منون

شيخ ب خائينى هاته گرتنى
سوفى عه بدولاي دابو كوشتنى

دهستى شيخي گرت گوت هه ي شيخي من
قيت تو ته شريف كى مال و ناقى من

شيخ ژى نه چار بو نه و شهف بو ميثان
نه وى قهت نه كر دل رهشى و گومان

وى شهقى رابو ميثانى خو گرت
حوكمهت ئينايى خهلات ژى وهرگرت

مه لا مصطفى ميرى مه كوردان
نه و سى سالى بو ئينانه زيندان

دهیکا پر حورمهت ئەو ژى گرتى بو
فهرمانا هاتى ژ پای تهختى بو

کو ته شريف کرى شيخى سيډاره
ئەو ل زينندان بون ل رهخ قناره

ميسل دههژا ژ بهر بى بهختى
والى له رزى سهه دهپى تهختى

والى سولهيمان کورى نه ظيف بو
کورد بو بهلى پا ئەو نه نظيف بو

شيخ عبدال سهلام دهسهک مهزنه
چه ندين نازک بو هند رهق ئاسنه

خودان ئيراده و ب هزر و بىر بو
شههيدى کوردان سهردار و ژير بو

١٩٩٥

دهرگههئ ژین و هیقی یا

دهرگههئ ژین و هیقی یا گرتی یه دیسا چما^(۱)
ما ژینا کورته ژین بت ما ژعه مرئ مه چ ما^(۲)

سپیدهیا بیتن چ لیبکه م گهر دگه نجی دا نه هات
نیرگزا واری مه وهریا و خونا قهک پیدان هات

تا قه تا چه رخ و سه ما مه نه ما یاری بزبان
شینیی و گرین بو مه مان شه ربه تا ئاه و خه مان

له و دنالم له و دکالم بلبلیو .. هیلین هه رفت
سه د هزار هیلین هه رفتن دژمنو ته حه ق که رفت

بلبلی بی کهس مشه خته و کاقله ره زئ گولان
ئاگرهک به ربیی هناقا و تالانا جه رگ و دلان

جانیکین کومیدا رهقین که تنه ناڤ چول و چیان
لورینا گورگا ل نیڤ شهقان بچاندن چه رگ و سی یان

ئاگرهک که ته دلّی مه و چریسکهک ژئی قه بهیی
که ته ئاسمانا و نقیسی کوردو تو هه بی و هه بی

دهرگه هی ژین و هیقی یا گرتی یه دیسا چما؟
ما ژژینا کورته ژین بت ما ژعه مرئی مه چ ما؟

ته دقیتن ئەز بمینم که تیئی باری خوبم
ئەز میثانی واری خوبم ده روزی مالی خوبم

باره کئی ئیک جار گرانه و په ساره ریکا مه ژئی
شیخ عوبهید و شیخ سه عیدی روهنه ریکاوال مه تی

فه نه رین تاریخی دگه شن روهن یا چاف ودلان
دی چ خوبنم بهر په ران ئاف رویی و ئیش و کولان

تازی یا قازی ژبیر نه کن بو بکن شینی هه ر سال
کوزرین گولین چیا یان نیرگزین شهنگ وشه پال

رسته کيڻ شه نقي بو قه دان جان فيداين راستي يي
چون سهر سي دار و قناران هه واره ل كورديني يي

عزت و خه بيري و قودسي مصطفا نهو چار برا
روهني يا چاڤ و دلان هه ر گه شن نهو چارچرا

نهو چرايڻ ملله تينه شه وق قه دان بو مه لهوا
بلبلين شهرمن دخوين كوردو دي رابه ژخه وا

دهر گه هي ژين و هيقي يا گرتي يه ديسا چما
ما ژ ژينا كورته ژين بت ما ژ عه مري مه چ ما

زانا ونه زان هه ر ئيكن كوردينو نابت نه قه
لهو ژ ئيشا نه م دنالين هه ر ل مه دونيا شه قه

كاروانين شه قان دبورن لاوك و حهيران خوشن
رسته كيڻ ستيران دسوژن بو مه هارن لهو گه شن

گوه بدن دهنگي بليان نهو چهوا بو مه دبسترن
خوشه لي دهنگي نارينان دلي مه تڙي كولن

هەر ئەمەین هەتا ئەف ساڵە خەونە کە بشین بژین
و هک هەمی خەلکین جیهانی وان سنوبرا ژ خوڤه دین

خەونە کە بشیم ببینم دهڤه ری دلئ من خاست
نابتن بو مه ببینن ژئرو ژوارن چهپ و راست

نابتن بو مه ته و افئا ئەو جهئ لئ مه م و زین
نابتن ئەڤرو ببورین ژ توخیبئ خانقین

نابتن بچم نک خانی بوڤه کم دلئ بخوین
نابتن بچم دیرسیمئ بکه لیشم دلئ بئهڤین

دهرگه هئ ژین و هیڤئ یا گرتی یه دیسا چما
ما ژژینا کورته ژین بت ما ژ عه مرئ مه چ ما

۱۹۷.

(۱) چما: بۆچی

(۲) چ ما: چەند ما

دلبهر... نه ساخه!

ئەو شەپالا ئەز ژى دىرم، ئەقرۆ كوڤانه گەلو
روندكيتن ريتز ريتز دبارن، ئەف چ فەرمانه گەلو

ئەز دزانم دلبهرا من، هەر يا پرژانه گەلو
لئ چەوا ژخه و نه رابى، ما نه ديلا نه گەلو..؟

ما نه نه وروزه.. بوهاره، ما نه سهيرانه گەلو..؟
ئەو چەوا بلبل نه خاندن، بوچى قه مانه گەلو..؟

بلبلك هات چەنگ شكهستى، گوتى: تالانه گەلو
شاعرو دلبهر نه ساخه، يا بئ ئەزمانه گەلو

دهردهكئى گرتى گرانه، نه ژ نازانه گەلو
كانئ نوژدار.. كانئ زانا، لهرزه و تانه گەلو

دل ژ دل ئه فرۆ پر کوله، دل بے سه میانه گه لو
هین دزانن کو ئه قیندار، توخمی لالانه گه لو

ئهو ژ به ژنی را چ شوخه، به ژنا خانانه گه لو
یان ژ رویمهت قهت نه بیژن، ئهو پهری خانه گه لو

دل به را چارده بوهارى*، ئه ف چ فیغانه گه لو
قهت دبت دل بهر نه ساخ بت، ئه ف چ له یلانه گه لو

ئه ژده هاك ئه فرۆ د زۆرن، زۆری خاقانه گه لو
هه ر ژ هینگی ملله تی مه، دیل و قوربانه گه لو

زاروین کوردان دکوشتن، مه ژی ده رمانه گه لو
دا پی ساخ بت شاهی فارس، دهردی مارانه گه لو

لی نهو مار چارسه رینه، خوین لی ئه رزانه گه لو
پی و ده ستین مه دیپشن، سه ر بی کیشانه گه لو

۱۹۷۵/۳/۲۱

* - ۱۹۶۱-۱۹۷۵

دلو من و ته مه دهرسوکا شرینی پست

مه رست و مه رست و مه رست

ژ پرچا سه لویایی

لبه ر که فری «مه لی»

پشتا خو دایی

مه رست

ژ سه مایی

لی موخابن

سه د موخابن

گریکین گر

که تن ناف لبان

لبین ژتیک فر

له و سهر و بن
ته قنئی مه هات
خار و سست
موخابن سهد موخابن
ته قنئی مه هات نه دورست
ته قنئی مه هات نه دورست

* * *

مه رست و مه رست و مه رست
مه بو شرینی
ته شیا خو رست
مه بادا و بادا و بادا
وه فائی دهر ویش^(۱)
که وی شه مزینا
یی سه ودا و گیژ
لبر ته شیا مه
سه ما کر
لی موخابن
سهد موخابن

دهرویش بهیی
تهشی شکهست
داف فه رست
و تهقنی مه هات نه دورست
تهقنی مه هات نه دورست

* * *

مه رست و مه رست و مه رست
ب شاخین کویشی یان
ژ هریا هیقی یان
ژ کهریا سیابهندی
ژ ههوارین خهجن
خۆ لسه ر که لهخی
وهشانندی
ژ ههمی چبروکین نهقینی یا
نهقینی یا ب ترس
مه رست
لی کهسی نه کر پرس
نه خودی و نه کهس

موخابن
سه د موخابن
که س نه بی هه فرست
ته قنئی مه هات نه دورست
ته قنئی مه هات نه دورست

* * *

مه رست و مه رست و مه رست
ژ داڅین برویسی یان
داڅین زیرین
ل ئاسمانین فرهه
ل نیقین شهقان
د ته یسین
گلولا ئاقرمیشی
مه هلکر
ل دور شیشا دلان
ژ ناف جهرگ و سی یان
لی بهر بهری سحاری
میری ته قن ریسان

ژ بی خهوی
ژ پیته نقست
ته فنی مه هات نه دورست
ته فنی مه هات نه دورست

۱۹۷۵

(۱) وهفائی: هوزانخانه کئی صوفی یه گه لک سال ل شه مزینا ژیا یه ..

سترانا ملله تی

شیست وئیکی یازده رۆژا ژ هه یشا نه
قاره مانان گوتن ئەمەین پێش مەرگه
لاوی کوردا ب سەر چیا یان ب سەر کهفه
ژان چیا یان دهشت و زویران بهر نه ده

گه له ک دیره ئەم ببینین رۆژ هه لات
ئه گهر روینین خودی نادت چ خه لات
ژین گرانه یا نه خوشه بی خه بات
جان فیدانه جان فیدانه ئەی وه لات

پاله وانان پی خه باتی دانه سه ر
شورش ژینه ژین و خوینه و ری لبه ر
ئه و ئاگره هه ر دئ مینت هه ر و هه ر
ژین درێژ بی ئەی ملله تی تیکوشه ر

گهلهک خوشه مروف بژیت سهرفه راز
واهه شورش دهنگی قهدت خوش ناواز
گهلی کوردا بن رستهک ئیک نیاز
نهکو بژین ناف نه یارین خوین خواز

ههسپى منۆ.. دلبر مر

ههسپى منۆ لهزى نه كه
ئهز نه بلهزم
ئهز نه ئهزم
نه ئه و كهسم
دياره دلبر نه ما
تۆرينا چارده بهارى
خانما لىقين شه ما
چاڤ به له كا من
شوڤا من
دياره نه ما..

دياره مر
چۆ و نه ما

* * *

هه سپي منۆ له زى نه كه
لغاڤين خو نه جى
نه جى
هه سپي منۆ
نه گرى نه گرى
بيرا خو بينه
هه وارين مه
گرينا مه
به خته به ختا مه
ژ دلبه رى فه بن
ده قا ل روميه تى نه دن
خاليين دره و بو چينه كن
كرت نه كن
گول ئاڤا ئه رزان
لى نه كن

خه لکینۆ
دی نه ساخ بت
دی مرت
ژی قه بن
چ لی نه کن
چ لی نه کن

* * *

هه سپی منۆ له زی نه که
له زی نه که
به خته به ختا مه
مه موی دوجارکی نه کوژن
سیا به ندی قه کوشتی
ل سیداری نه دن
ئا قروی زینی نه ریژن
به کروکا نه یین داوه تا
په زی حه سوپی شقان
بلا بسهر پیستیکا شکهستی نه که قن
دی ژوردا که قن

دارهك ژپيسترکي کيمه
لي په زل دويډ بلوبلا خوش
سه رخواشه
ژارو په زو
ژارو هسو
ژاري دلبره را هسو
خه جو
هه سپي منو
له زي نه که نه ز نه بله زم
دلبره را من
شوځ وشه نگا من
شه کرافا زه هرداي
روژ ب روژ
دداني
هه سپي منو
نه گري نه گري
بيرا خو بينه
هه وارين مه
گرينا مه
به خته به ختا مه

خەنجەرا دەیکا مەمۆی
نەئینن
سینگى مەمۆی
دو جارکی
بەر بەرئ سىپىدئ
پى نەدرینن
دەیکا کۆرە نەنیاسی
گەلۆ بۆچی نەنیاسی
هەسپى منۆ
نئ مە دنیاسی
نئ مە دنیاسی

هاقینا ۱۹۷۵

گهرهانه ک د کورستانى دا

هاڅين بوچوم شننگارى
هيـثـيرال دهم نوبارى

من ديت ل وپيرى جوانه ک
ئاور ددا ژئـالـه ک

تـيـتى يا زيرال سه رنهى
دلـى من گـرت و هنجنى

من گوتى کچا کى يى؟
تورينا کيش مالى يى؟

توگولا کيش باغچى يى؟
نيرگزا سه رى کى يى؟

گوتی ئەز کوردستانم
خوشتتقی یا کوردانم

ئەڤیندارا شععرانم
کەتیمە دەست نەزانا

هاتیمە دیار بە کەری
جەهێ پیران و بە فری

نالینا کەهوی تینن
بریندارە وئ دکتین

من گوتی کەهوی کئی یی
چمال ناڤ بە فری یی

چرا یی برینداری
خوینداری دەستت کئی یی

گوتی ئەز شیخ سەعیدم
بو کوردستان مریدم

شيخ سه عيدي پيرانم
شورش فاني كوردانم

بي كهس و بي خودانم
كه تيمه دست نهيارا

بو مه هابادي گه پيام
وهك دارا توي و هريام

دارهك ددهست بچيكا
بي دكرن ياري يا بيكا

من گوتني نهف چ داري
وهك ره به نالقي واري

ل كولانا د خشانان
ژ نيقي را شكانان

گوتی ئەز دار ئالا بيم
ناف بهینا چار چرا بيم

سویند و قەسا مەردابيم
ئەز قیبلەیا کوردا بيم

سەها سەری خورتا بيم
کەتیمە دەست بچیکا

سەر ئەقراز چۆم شکاکا
ناف میرخاز و میرخاکا

شەرکەر و خورت و زورن
تورک و عەجەم ل دورن

خورینا شییری تیتن
شەوقا ژ چاڤان پیتن

من گوتی لاوی کئی یی
تو شییری کیش واری یی

ئاشق و مہستتئ کئ یئ
خوین دارئ دەستئ کئ یئ

گوت سمکوبئ شکاکم
سہرئ خوئہز شور ناکم

کوردینئ یئ ژ بیـرناکم
کہ تیمہ دەستئ ہارا

ہاتیمہ قہ کہرکیئ
شوخ و شہ پال و بیکیئ
کاکلا ناڤ کاکلی
توی شیشاشافی دلی

چمـا تو یا پرژانی
پوسیدہ و کوڤانی

تو بوچی زیزو سلی
بہرئ خو دی وی ملی
گوتئ ما تو نزانئ

دی من دنه بیــــــــــــــــانی

لی من سینده بخودانی
دی گوریکم فی جانی

نهمــــــــــــــــان و یان بارزانی
ئه ز ناچم گهل خویندارا

۱۹۷۰

* ل سالا ۱۹۷۲ ل هولاً زانکوا (مستنصریه) هاته خاندن.

www.amude.com

48

info@amude.com

توژ میژہ سہرفہ رازی*

ژ سہروکی مدزن مصطفی بارزانی پیش کیشہ ۱۹۷۲

توژ میژہ سہرفہ رازی
توژ میژہ مافہ خازی

کی بقیت تہ بچہ مینت
دی مرنا خو بچاڤا بینت

گہلی کوردا بہن رستہک
بہن ئیک دل بہن دەستہک

دا بمینین دا بمینین

توژ مـیـژە بو قی واری
پر بزاف و پر هه فکاری

کی بقییت ته ژ مه بچنت
دی ژینا خوژ خو ژه رهنـت

له و کوردینو خودی لگه له
چونکی بو مه یی دل که له

دا بمینین دا بمینین

تو چرا یی مه کوردانی
روهنی یا ریکا خورتانی

له و خودی ته رادگرت
دوژمن بگوریا خو دمـرت

گه لی کوردا بو نه دفیـرین
دوژمننا ژ دۆستا بژیرین

دا بمینین دا بمینین

توژ میژه راست په‌رستی
توژ میژه مافه دۆستی

لهو مللهت هه‌می ژ وی یه
بژین بمرین بو وی یه

گه‌لی کوردا هه‌ر بژیتن
ئه‌و که‌سی بو مه‌ بژیتن

دا بمینین دا بمینین

* ئەف هوزانه ب هه‌لکه‌فتنا بزافا کوشتنا بارزانی یه‌ نه‌مر موخابن ژ هنده
مه‌لایین میثاقان یه‌ین ژ به‌غدایه‌ین هاتبون، من فه‌هاند. ته‌حسین طه‌های کره
سرود.

چ بکم ئەز

گەر نیچیرقان ژ نیچیری برهفت . . چ بکم ئەز
زارو ل بەر سسینگى دایى نه نقت . . چ بکم ئەز
گەر پەر ل بەر بابەلیسکى نه لقت . . چ بکم ئەز
ئوکەس ب دەردى قى دلى نه کهفت . . چ بکم ئەز

باخچه قان ژ باخى گولان سل بیت . . چ بکم ئەز
دهستى نوژداری پر زوخ و کول بیت . . چ بکم ئەز
که قیا به فرى وهک ئاگری هل بیت . . چ بکم ئەز
ئوکەس ب دەردى قى دلى نه کهفت . . چ بکم ئەز

گەر شوره عه ورین شویاتى نه بارن . . چ بکم ئەز
گه میشانین دەریا نه مه له قان بن . . چ بکم ئەز
پهل د په له دانا ئاگری نه گرن . . چ بکم ئەز
ئوکەس ب دەردى قى دلى نه کهفت . . چ بکم ئەز

کوتر دوست کو ترا چارچرا بکوژن. چ بکم ئەز
کەوئ شەمزینا یاربا پی بکن. چ بکم ئەز
شیرئ پیران ب پیری هلاویسن. چ بکم ئەز
ئوکەس ب دەردئ فی دلی نه کهفت. چ بکم ئەز

خەج خۆل دیف سیابەندی نه هاقیژت. چ بکم ئەز
مەم ژ زینی را چ پەیشان نه بیژت. چ بکم ئەز
خابیر ژ تیھنا ئاڤا خۆ بمیژت. چ بکم ئەز
ئوکەس ب دەردئ فی دلی نه کهفت. چ بکم ئەز

گەر زورنا بیژ نه ڤین بینە داوہتی. چ بکم ئەز
گەر داری داھولامە تیکەک کەتی. چ بکم ئەز
گەر دنیڤا شاھی یا گریا مەتی. چ بکم ئەز
ئوکەس ب دەردئ فی دلی نه کهفت. چ بکم ئەز

* ل سالین حەفتی یان سە ئەندامین پارتی ین مەزن هاتن بەغدا و دژ
شورەشی راوەستان پشتی هاتنا وان ب هەبڤهکی. ل ئاھەنگەک هوزانا ل
بەغدا ئەڤ هوزانە من لپیش مەزنی وانا خاند ل هولا (حصری) و
تیگەهشت من چ گوئی..

كوردستان رۆژناما ماك

پيش كيشه بو ئىكەم رۆژناما كوردى، رۆژناما كوردستان كو
ل سالا ۱۸۹۸ ئى ل قاهيرى دەرکەتسى.

كوردستان
رۆژناما ماك
دەيكا رەبەن
بەرپەرىن تە هيشتا دىمشەختن
پەيئىن تە هيشتا دىخەونا خۆدا
مەستان
هژمارىن تە
كت پەرىشانن
پرژانن

هژمارين ته
ريښتينگين پايته ختا بين
ميتهقان بين
و هيشتا ميتهقانن
کوچه رن
بي که سن
که تي ين به ختانن
هيشتا لقوناغه کا هيمن
لواره کي بي ترس
ب ترس
دگه رهن
لي
موخابن
چهند نيژبک دبن
قوناغ ويثقه دره قن
وار دویر دکه قن .. وار دویر دکه قن

* * *

کوردستان
روژناما ماک
دهیکا ره بن

ريزيڻ به رپه ريڻ ته
ٺيڪ ٺيڪ
دولي ڪهه وڪي ڪويهي دا
ڦه شار تينه
ڪهه تينه ڪهه هي ڪرن
خودان ڪرن
سه رڙي ڪرن
تينه ڪرين
تينه فروتن
ڪهه تينه گرتن
لي ده لالا من
دلين ڪهه وا
ڪهه هي نابن
ڪهه هي نابن
چهند ڪهه وگرين
ڦي دني
بيني
روڙه ڪي بشيني
دلي ڪهه وي ڪهه هي بڪرن
شربنا من نه شيني

لهوا دی یی
کوردستان
روژناما ماک
که و بدله کئی سۆتی
په یف په یف
هه ر سحار
هه می ریزین ته
هه می په یقین ته
پیکفه دخوبن
پیکفه دخوبن

* * *

کوردستان
روژناما ماک
دهیکا ره بهن
ته مپیرقانی ته
تل پیقه نه مان
شف و روژان
وی داقتین ته دژهنی
ل هیقیی بو
سترانا نه گوتی

توژتیرا ب ژه نی
لی شرینا من
میقداد چۆ^(۱)
لاوی به درخان
تل پیقه نه مان
ژگه رهانا
پی پیقه نه مان
هه می حوبری قی دونبای قه خار
وه لی سترانا هیقی یان هه ر نه هات
په یقیین وی سترانی
هیشتا دسینگی زه مانی دا
ئاسی نه
ئینس پیغه مبه ر
ژ بنی حه فت به حران
هاته دهر
حوبتی به ردا
ژ زبندانا خو دهرکته
وه لی سترانا لاوی به درخان
هیشتا
ل چ عه ردا دیار نینه

خورتۆ
مىقدادو
ئاشقى تەمبىرفان
براۋ.. سەيداىى نقىسشان
چما..؟
چما ئاقا خورتان
سەر ئەفراز نەكەت؟

۱۹۷۹

(۱) مىقداد مدحت بەدرخان سەرنقىسشانى رۇژنامى بى.

www.amude.com

59

info@amude.com

سرودا ملله تى مه نهمره

ملله تى مه نه مـره
ئه و ژ مرنى مه ستره

پر با و هرو خو گـره
ئه و بو ژينى هو گـره

ئهى دليـرين وه لاتي هاش خو هه بن
هيشى دارم هيشى دار هين بسه ركه قن

ملله تى مه پر ئومـيـد و ئه يشه زه
بو خه باتى تيه نى يه له و بى بله زه

لاوی کورد چہ پیری خو بہرنہدہ
مستہ کا ناخی نہدہ چ جار نہدہ

گہلی کوردا باپیروی وہ کاوہیہ
خورتہ میر بی ئہو پلنگ شیروی مہیہ

سورہ خوینی گہل فی بہ فری تیکہلہ
سورو سپی بی جھ ولات لہو دل کہلہ

کوردینی یا مہ ئاگرہ کہ ہر ہلہ
ئاگردانہ دلی مہ تری پہلہ

مللہ تی مہ نہ مرہ
ئہو ژ مرنی مہسترہ

پر باوہرو خو گرہ
ئہو بو ژینی ہو گرہ

* ئەف سروودە تەحسین طەهای ل سالا ۱۹۶۷ی ستراند.

دهنگ قه‌دانا خانى

ئەز نەمام د حىكمه تا خودى دا
كورمانج ژ بهر چى مانه دريدا

ماكا ژانين مه سه‌يدايى خانى
دهليشه هات بهلى مه نه‌زاني

چەند جار دديروكان دهليشه‌تين؟
كيم جارا كاني ين به‌ختان دزين

لى دەمى كاني يا به‌ختى مه زاي
ئەم خوش كه‌تين ياريا چه‌ق و طاي

هنده‌ك بۆن ژ چه‌پ هنده‌ك بۆن ژ راست
هنده‌كازى سه‌رى هنده‌كا خاست

ئاگر كه ته بن پيمه كوردان
نزانين بله يزين وهك مهردان

دهستى بن بهرى بو ملله تى ژار
وان گه لهك ژان ديت ژ بهختى خوار

پسيار ل هزرين مه خوش بارينه
بو جه ژنين مه هه مى قوربانى نه

مله ت د جه ژنادا جانه گا بو
ئهو ب چ هه ق گورى يى جه ژنا بو

راستته ئه م د دهوله تا دنى دا
هولينه ژ ئادم دا و پييدا

ژئ هه ل ببيران دچين ئوميدا
ژوردا ب ژانان تين سى دارئ دا

باوهر نه كه ژ توخمى حيكمه ت بت
بهلكو ئه و ژ رهنگى مه شيئه ت بت

خانی چیتتر دزانی مه‌شیئەت
تیتە گوهارتن وه‌لی نه‌ حیکمەت

حیکمەت دره‌گه‌ز دا بی لقینه
مه‌شیئەت چیبین و گوهورینه^(۱)

له‌و مه‌ ئومێده‌ ژ خودانی مه‌زن
بگوهورت مه‌شیئەتە تا که‌فن

هه‌تا نه‌و په‌یامه‌ک مه‌ نینه
کوردینی ل بامه‌ که‌رب و خوبنه

گه‌ر مه‌ هه‌با ژ میژه‌ کتیبه‌ک
دا خوبات بی گومان مه‌ ریکه‌ک

په‌یره‌و ریک و ئارمانج خوبا
نوژداری مه‌زن جه‌م مه‌ په‌یا

چاره‌یه‌ک بو مه‌ژی نقیسی با
ملله‌ت ب خودان با نه‌سیوی با

به ختی مه دال بوراقی^(۲) سیاریت
هینگی دا حیکمه تا وی دیار بت

سی صد سالان پشتی ته فهرموتی
چراییی هونه ران مانیش سوتی

ژ میژه ئەم خودان کییماسی نه
بی ده ریاین، ئەم شوک و ماسی نه

نیچیرقان ناچنه خو نیچیری
ئەو نابت ببن ئارمانجی تییری

لی موخابن ئەم ئارمانج و تیرین
ئەم مار و دارین ئەم ژه هرو شیرین

ب ئیک دو قه دین گه له ک دژوارین
ئەم دناف خودا کییر و قه نارین

بو بیانی ئەم دهشت و زه قینه
بو خویانی، دل، پر زوخ و خوینه

بۆ، بو بیانی ئەم خوۆش بەنینه؟
بۆ، بو خوبانی ماری گەزینە؟

گەر ب خەنجەر نەچین خوۆب زمان
کریت دکین ئیک و دو بی یەمان

گەر جامیـرەک ژ ناف مەدا رابو
ل هەسپـی خوش رهوان سیار بو

بی پاره هندهک دی ئینه کاری
ئالوزه بکن ریکای تاری

ئالوزه دهردی کوردان ئەی خودان
نە زوری چاره دکت نە ویژدان

(تەعین) بیوژ بۆ مەرا تەختەک
لی نەهات دگەل دا بۆ مە بەختەک

بەختی مە ژ مەرا نابتە یار
گەر بۆ هەش نەبین ئیک دل و ئیک زار

قابیل و هابیل سه ره ژ نوی رابون
خویندار و دوزمن دیسا په یدابون

پیشینان ب فی دهردی گوتینه
قهسین مهزنا نه خشین بهربنه

ئهز ئاغا و تو ئاغا خر ئاغا
گول دی چن کیفک دی کهقنه باغا

ئهز ما مه د حکمه تا خودی دا
زانینی شیتکا مه نه گریدا

هه تکا مه پیس چول ناف وه لاتان
ناقئ مه رهش بول ناف جقاتان

مه توهرا دیت سیبهر و په ناهی
خوشی وئه قسینی ژینا ته ناهی

وه نه هیلات ئه و خوشی شین ببت
کهقنه دبروکا مه قهژین ببت

فارابی ئاڦاڪر ب خه يالى
باڙيرى هيٺا (۳) ئينا كه مالى

ڪومارهڪ (۴) دوست ڪر ئيفلاتونى
ئيناته هه بونى ژ نه بونى

سوقراتى خوشى ڦيا بو دنى
ژ بو (ئه ئينا) خودا ڪوشتنى

وان ئيسبات ڪر ڪو دونيا ب چاڪى
خوش ئاڦا دبت ب ئاڦا پاڪى

ئاڦا پاڪي ل جهمه ڪيمه
خوين دگهل دا تين عهداب و ڪيمه

ئهم براستى هه نه نه خه يالين
كه ڦنارين، ڪاف و رينه ئهم دالين

بهختى مه ژميٺ هاتبا دانان
كهتبا دهستى داناو زانان

شیشتبا مه ژهنگی دلا ب پهشک
گهلهک لی کربا طاقی و تهرک

دا نه مابا ره شاتی یا جه رگان
تاری نه بیان چاقین مه کوردان

بهخت دهرزا مه دا نه قوماره
به لکو بناس و گهرو دورکاره^(۵)

بناس^(۶) گهلهکن لی گهر پترن
دهور و پشتین مه دزو ری گرن

خانی سی صد سال سه رمه دا بۆرین
سه ر نوپارا پیروزا مه م و زین

لی هیشتا به کروک ساخ و بهیزن
به کروک ئیک بۆ لی ئه قرو ریز ریزن

گرتینه ب فهندا دهستین مه می
چاڤ بهستی ئاقین بنی گه می

دیر کـرن وانا ژ زینا دلـبـهـر
برن دهریاـین بی بن و بی سـهـر

هاقیـتن زهـریایـین بی ئومـیـدی
یا ژوانا زین بی هیـقی بو ئیـدی

لی زین شهـمالا ناڤ دلا هله
دجهـرگی کیـقی یان ژان و کوله

زین ل بهر ناڤا نه قـینی روینـشت
کوـترا هیـقی یان وی نه قـه کـوشت

گوت مهـم ههـر هاتی یه ونابت نه ئیت
ب عشقا من گولاف دی ژ بهری زیت.

-
- ۱- الصبیوره والتغیر
 - ۲- بوراق: ههسپی پیروزی میعراجی یه
 - ۳- المدینه الفاضله
 - ۴- جمهوریه افلاطون
 - ۵- دورکا: ظرف
 - ۶- بناس: سبب. گهر: (العله) ژیناسی که قنتره ودویرتره

هه‌را شینی

تو دد‌لدا هه‌را شینی
تو د جه‌رگی دا دمینی
تو روندک‌کا دبارینی
ل نیف شه‌قان دنالینی
دنالم بو هزر و بی‌را
ده‌لالا ژ توخمی میرا
سلاف بو نی‌رگزین دیرا
تولی بکی گهر ببینی
دزانم دل برینداری
گه‌له‌ک دیرن ره‌ین داری
ده‌لال هویه ئە‌قینداری
له‌وا داری هه‌را شینی

* سه‌یدایی دلشاد ساز دابو و هونه‌ر مه‌ند سیتا هو‌گوبیانی ستراند ل سالا
۱۹۸۲.

ميرى چييان بارڪر

ڪو ميرى چييان بارڪر
رهڻديا ڪهوان وي ڙار ڪر
تالانا دلئ مھ راکر
ٺاڊاره بهلئ ب شـينھ

بنقھ ميرم ب دل تھنابي
پھڙئ زؤزانا وي زايي
نيرگزي ديسا گول دابي
لھوما ديسا مھ نارينھ

ششانين واري گھلھڪن
خورت و زؤر و چاڻ بهلھڪن
بنقھ ئھي ميرئھو زيرھڪن
وھڪ بهري بيڙي خاتينھ

سلاڤ بوميرى شقانان
ژ مه رگين نيره بهرانان
ريشينيكتين ريكتين زاران
ئه لند نيزيك و زيرينه

۱۹۸۵

نهات

دیل و ئیخسیری ژ گهلی بون سهر فهرازا من نهات
مام دعیشقا وی شه پالی سل و زیزا من نهات
چاف دنیرم نهز بیینم خوش عهزیزا من نهات
گوه من دا ئاواز و لاقچان دهنگی سازا من نهات
نهز ژ که عبی را مریدم حج و فهرزا من نهات
جهژنه و سونه ته ناشتی پر عاجزا من نهات
شقانی دهشت و زوزانم بهرخانهزا من نهات
داوهت و شاهیان فهقه تیان جان وتازا من نهات
تیهنی وتاف و ته حرهیه سها گیزا من نهات
چهند مه کر هاوار و یه مان کهس بو دوزا من نهات
کی وه کی مه مویتلایه کهس ل ریزا من نهات
مام ل نیچیری ژ میژه شاهو بازا من نهات

عود و سهنتور بستربنه خوش ئاوازا من نه هات
من ب ژه حراوی قه بیلله مار وگازا من نه هات
ئه زب حوکمی مرنی دایمه (نه قزا)^(۱) قهزا من نه هات
دهرفه ته حاکم ببینم رۆژا حهزا من نه هات

(۱) نه قزا قهزا: نقض القضاء

بالاڻي يئ

هو شـريـنـي بالاڻي يئ
هو تورينئ خوشتئي يئ
ربـسـاره پـيـل پـيـل دـبـورن
نـابـورت پـيـلا هـيـئي يئ

قـهـت دئ هـيـت ئـهـو پـيـلا ژـمـيـژ
ئـهـم ژ بـهـر وئ سـهـودا و گـيـژ
دا پـيـ بشـوبـن جـلـک و سـهـرا
دا نـهـمـيـن دوزن و قـرـيـژ

شـريـنـي خـوشـکه ئاگري
گـهـشـکه وـهـک باباگورگري
بالاڻ ب گهرماڻان خوشه
دا ژ خوش يا بکم گري

دا بشوین ژاری بو ژارا
کوشتی ین دیتنا بهارا
بو دلیرا بو وان مییرا
بو شههید و وبریندارا

په لاتینکین روّناهی یی
تیهنی ین ئاڤا کههنی یی
دا پی بشوین بو وان کهسان
خودانیین ریکا راستی یی

* ته حسین طه‌های ل سالا ۱۹۶۸ی ستراند.

نه وروزا ۱۹۹۰ئى

نه وروزا من چل و شەش سال بورين
هەر ب زىمارم ئەز هەر ب لۆرين

پارقى دەمى تە ژيىقسانەك دابى
وہلى بربىن ما وئيش نہ تە نابى

چ بوتە هلکم نى چاف چرانە
ئەز چ بسوژم دل ئاگر دانە

روحەك مەيى ماى گەر تە بقیتن
گورى تە بکم دا دەلال بیتن

نئى كوره بيم نه وروز ژ هيئى يا
چيروكيين بزدياي ژ نيئى يا

هه ر سال رهز دخه ملن ب گولان
عاشق تين دسوژن جهرگ ود لان

ژ خودانئى مه زن ئه و دخازن
تشته كئى ژ كاروانئى بزنان

بهلكو كاروان ئيسئى بينان
ساخ ببت ئاقيب خوئش ببينان

رابتن ژهنگ ژ دلئى بئى كه سان
خالئى ببت دنيا ژ تهره سان

خوناقهك ب نييرگزيئى دا بينان
ئه و نييرگزا ژ تيهنا دكيئن

نه وروز تئى نه گههه من تونهئى ي
تو كههنيئى ددليئى من دا دزيئى ي

گهر دالاهى يان نزل ته نه کم
کى دى گول من بت کوفانم و که تم

رويبارين دنى نه وروز پر خه من
که له کين خه مان ريز و گه له کن

که له کين ب ئوميدان بارکرى
ب پرچا بچويکان که زى ين برى

ب گوهارکان کولافان گول ئافان
کلدانان دهرسوکان ب سلاشان

ب ستيرا رزيباى لى نه فه مری
ب هه يفه کا زهر نيڤ سه رزيکرى

که له کين مه گه لو بارکرينه
ب سه قيان هه تا ليڤا گرینه

نه ول هيڤى يا که له ک قانى نه
ريبارين دهردان ژى هه ل رابينه

ئاڧا خورتان سەر ئەڤراز چوبى نە
نە وروزا من مزگىنى يان بىنە

نە وروزا من چل و شەش سال بۆرىن
هەر ب زىمارم ئەز هەر ب لۆرىن

هۆزانا من قىيى تونائىنى
پەيشىن چاڤ مەلپىنە ناوەشىنى

دو کهوین سیپانی خه لاتی

دبیژن دبیژن
ئاسمانین کوردان
تژی مژن
عه ورین رهش
خو لیک ددن
ستیرین مه
دی دیسا
رژن
دی مه گرن
دی مه گورین

دیّ مه کورن
که نی یا مه کری
خوشی یا مه بری
دی بنه برین
کوفان و خوین
دی لمه ژهنن
دبیژن.. دبیژن

۱۹۷۴

تویی دلبر

تویی دلبر
دلبره را من
دلبره را هه ر و هه ر
شرینا به ری
دلبره ری
خودانا زترین که مه ر
دل رهق نه به
تویی شرین
تویی نه قین
لی دلبره را من چ بکم
نی چپسکم
ژ ده ریا یا نه قیناته
چبکم!!

تورینتی نی مه رگم
د دارا هه بینا ته
به لگم!!
به لی موخابن
سه د موخابن
دل به را دلی من
خه لک لقی دنی
بمن و بته
ژ دل.. ژ میژ دکه نن
شرینا من خه لک دزانن
وه کته و وه ک من
هه می دزانن
هه می دبیژن
ژ هزارین سالان
دوژمینین شه لو شه پکان
ته ل باژتیرین غه ریبی یا
تینن و دبن
ته دگتیرینن
ته دکرن
ته دفروشن

ته بکری دن
دلبره را من
سیانهی یا هردو چاقین من
ئه ز دزانم
دهنگیته ل نیقین شهقان
زیمارین ته
دکه قنه بهر گوهرین من
ئه ز دزانم
هندهک ته ژ دهستی راستی
دکیشن
هندهک ته ژ دهستی چه پی
دبن
و هندهک پیش چاقین براین ته
همی براین ته
بهژنا ته دپیشن
و هندهک ژینی پیا
کازی دکن
مهزاده..
مهزاده..
مهزاده..

کاجا ده لالا دلا
شرینا مه لایین جزیری
بزقره
خوباده .. خوباده .. خوباده

تویی دلبر
دلبره را هه ر و هه ر
دلبره را نهو و بهری
زه ری یی
په ری یی
ئه سمه ری
دلبره را من
دل بهر نه به
شرینا من
دهرسوکا مه رستی
ژ داڤین زتیرین
ژ په یقین سهر خوش
ژ کپلی ین مهست و تهر

ژ هوزانان
دلبه ری
دلبه را هه ر و هه ر
دوی دهر سوکی دا
ئه ز دا قم
ده لالا من
دناش کیلی ین وی دا
به لاقم
لی چ بکم؟
دیسا که تی غه ری بی یان
دهست گری دای
سه ر پشتی کیشایی
کراس هه لدایی
لنیقا چار چرا
خودیوو چرا...؟
بوچی گه لی برا؟
به ر چیروکا قازی
به شیار دنفن؟
به ر چیروکا سمکوی
ژ پیته دمرن؟

بهر چيروکا سه لوائين
هیلين ژ سهر داران
ژوردا دکه قن؟
تا تينه مری یان!
دقه برين خودا دهه زن!
خوديوؤ چرا..؟
لي خودي هيشتا بي دهنگه
له و برا
شاعر هه قن
بنالن
دل بريندارن
پر که له من
پر چه قن
هه قن
نه کو کراسی دل به ری دیسا
پیس بیت
ده همه نین وی
دیسا بن ته قن
نه کو دیسا
دهنگی ده لالا بیته فه

دهمی ده للال
گازی دکن
مه زاده ..
مه زاده ..
مه زاده ..
کاجا جانا دلا
شرینا مه لایین جزیری
بزقره
خوباده .. خوباده .. خوباده

* * *

تویی دلبر
دلبری
دلبره را هه ر و هه ر
نه خشا ددلی خانی دا مای
خه ونی
هیقی یی
کوبشی یی
ده لالا من

شہنکھ بی یی
ہندہک ژ لاوین تہ
ہہر حہفتی
حہفتی بو حہفتی یی
قیژہکی بہر ددن
ب زمانہ کی بیانی!!
پاشی داوہ تہ کی دکن!!
رؤژا پاشتر
ژ شہرمین خودا
تین ہہردوو چاقین من
تین دہری
د پہقینن
شہرما خو بہندی دبن
دلہ کی شاعر
دی دنہ بہرپی یان
دی تہ پکانی پی کن
سہری حہلاجی ژار
دی دیسا لکولانان
راکیشن
لبن رہپ رہپا پین وانا

دهنگه ک تیتته گوهی حه لاجی کوشتی
ژ دویرفه دبی
هلو خودانا دهرسوکی
خودانا شعر پی گوتی
بهری خو بدی
توخمه کی نوی ژ مرۆقان
په یدابی یه
د چونادا نالغن
ب هشیاری تیر دنغن
ژ موختاری موختارترین
ژ پهز کویچی یان پهز کویچی ترن
لهوا گه لو شاعر هه قن
گهر بسوژن
گهر بپه قن
دل به را قی دلی
ئه ز دزانم
ژ بادانی گیتی
ئه ز دزانم تو دیسا
برینین خو
برینین بهری

لبن که پرا شاعره کئی
ب ههردو لیقفین خو
دمیتری
لی شرینامن چ بکم
دهنگه ک وی تی
دیسا دبی
مهزاده..
مهزاده..
مهزاده..
کاجا خانما مه لایی جزیری
بزقره
خوباده.. خوباده.. خوباده

* * *

تویی دل بهر
دل به را هه ر و هه ر
تویی نه قین
تویی بزاف
تویی لقین

جهرگ و هناف
تویی شهف
تویی هه یف
تویی رۆژ
تویی تاف
تویی ئەز
تویی ئەم
تویی هین
دل به ری
دل به را هه ر و هه ر
تویی هه می
دل به ری
دل به را هه ر و هه ر
تویی گه می
تویی مزگین
تویی هیقی
بو کولیلکا زویرهای
ژمبیره
نه گرتی خوناف
تویی هیقی

بۆ ستیره کا ئیخسیر
بۆ ستیرا رژیای
شه فا سه فه ر کری
دئاسمانین ئەقینی یا
شه فا سه فر کری
ژ وه لاتئ جهرگی
بۆ وه لاتئ دلی
لی ناف بهینا ههردو وه لاتان
سه ر توخیبئ
ناف بهینا جهرگ و دلی
دهریایه ..!
لویری ستیرامه
رژیایه
گه لو دهریایه
رونده که کا کاله کنی پیره
وهریایه
کانئ گه می فان؟
کانئ مه له فان
ستیرا گه شا گوندی مه
ژ بنی دهریایا روندکان

دهرین
ل ئاسمانین ئه قینى یان
سه ر ژ نوبى
بلند.. بلند
بفرین
چيروكه كى ژیرا بیژن
بخوبن
چهوا ستیر سه فه را دکن
ل وه لاتین قى دنى
و نارژن..؟
دلبه رى..
وه ره ده رى
داوه تا کولیلکا زویرهای
هه ر سحار
تیتته کرن
به ر قه ب قه با که وان
پیش به رى
ده للال رابن ژخه وان
دیسا ده نگى وان وى بى
گازى بکن

مهزاده...
مهزاده...
مهزاده...
کاجا تووینئی
شرینا مه لایئی جزیری
بزقره
خوباده.. خوباده.. خوباده

* * *

تویی دلبر
دلبره را ههر و ههر
دلبرئی
خوش نه سمه ری
دهنگئی ته سترانا مانا منه
ئاورین ته
دهرمانئی ژانا منه
جا دی چهوا ژ ته دویر که قم
گهر دویر که تم
هینگئی داره کا خرشم

بئی ره و بئی بهرم
قیت بکه قم
لی شربنا من
عشق پرسه
نه قینی نقیژه کا بترسه
نه کو دلبرئی نه مینی
نه کو میرین دزا
نیقین شه قا
دلبرئی ته بره قینن
له وا گه لو
دلی شاعران هه ردهم بترسه
چاقی شاعران تژی پرسه
شاعر نه گونه ه کارن
شاعر سه ر خوژشن
به لی هشیارن
...له و
...له و
...له و
گه ر گونه ه کاری یا شاعران
پرسه ک بت

دهلالا دلی نه کو دیسا بیته فروتن
جاره کا دی پیش چاٹین باب و برا
بیته دوتن
گه لو گه ر نه قه بت
گونه ه کاری یا شاعران
هزار جارا گونه ه کارم
هزار جارا گونه ه کارم
گه ر کریت یا شاعران
لیدانه کا دلی بت
گه ر کریت یا شاعران
رونده که کا که لی بت
نه کو سه لوا دهلالا مه لای
شوخ و شهنگا مه لای جزیری
خودانا بهژن و بالایی
دیسا
ل شه قه کا بی شه ره ف
ب سه رکولی
قه چرت سینگ و رویان
ل کولانین غه ربی یان
گه ر نه قه بت پرس

گەر ئەقەبت ترس
گەر ئەقەبن گونەھکاری
گەر ئەقەبن کریت یین شاعری
هزار جارا گونەھ کارم
هزار جارا گونەھ کارم.

* ئەف هۆزانە ل سالا ۱۹۸۵ئ من ئەهاندبی ل ۱۹/۳/۱۹۸۷ئ ل هولاً
بزاڤا خویندن گەهی یین (النشاط المدرسي) ل دهۆکی من خاند.

www.amude.com

100

info@amude.com

شورشا ئەیلول

ئەي شورشا ئەیلولا موبارەك
گربامە تیتن ئەقرۆ ب جارک

گرین دو ئەگەرین خوۆهههه
ئیک ژ خوۆشیان یادی ژى ژههه

دل ژهن و خوۆشى ئەقرۆ تیکهه
سیسنین شهنگه دار پیت و پهه

ئەي کاژا ب دهستی بازی بارزان
هاته چاندن و دهاته ئاقدان

بهر سیبهره ته کاژئی ئەم رازاین
باژیتری و عهشیر ژیرا ژیاين

سال دبورن و ههر تويا گهشی
بلند و بهرین وسیبهر خۆهشی

ل چهرخئی بیستی سالا شیتست وئیک
ل هه یقنا نههئ یازده رۆژان ریک

تورینا ئەیلولئ خـودئ دابو
دهمئ ژیههـل ژ ژوردا جودا بو

چه ندین خانم و دل بهر په یدابون
چه ندین ئاشق ژ وان را شه یدابون

ئئ چیروکا ئەیلولئ جودایه
په ریزاده یه و ئاشق مهـلایه

دل بهـهـرا ئەیلولئ باش دزانی
سه میانا میرئ میران بارزانی

عشقا چیا یان عشقه کا کوبره
چهندين پئی بیژن هیشتا یا دویره

د دلی لناف دلی کوردا بو
ئه و و چیا یان په یمان گرتیدا بو

په یقا پیشمه رگه هاته فه ژانندن
سه ر ژ نوی نافی مه هاته شانندن

د دنیایی دا کورد هاته ناسین
ملله تین ئه م پر زاخ و پر کسه سین

نافی کوردان هاتبو ژبیر کرن
هوبه بی خه باتی و بی کرن

لی ده می داوه تا خورتینی بی
سه ره لدا ب زاخا کوردینی بی

عه گید و می رخاس هاتن شاهی بی
کال و پیرین مه پیش به راهی بی

ب برنو و چفته و خه نجهر و گوپال
دهیک و باب و برا و مام و خال

پیکفه بسترین نهی ملکی کوردا
چ بخیر و بیره عهردی مه ته قدا

پینج سالا سهر دل بهری را بورین
نه ساخی یهک گرت دهست و پی له رزین

پهژی یهک به لاف بو دگوتنی دو بهش
عهورهک سهر مه دا گرت طاری و رهش

دو پشکی چه که کی گه لهک هاره
ژ هه می چه کان پترب کاره

خوشی نه هیلان بو وی گو قه ندی
بو وی سترانی مه قام و به ندی

دوژمن پی خوش بو ده می کوزانی
هندهک ژ پالان دژین ره زقانی

رهز وهسسا تین تالان و دزینا
ئاگر وهسا گرت دار و هیلینا

خانی نهو رهسمی ته ژ مهراکیشای
پاشه روژا مه ته ل قهلهمی دای

نهو پاشه روژ هات لی نه بتمامی
هیژ نه م خولامین بو شیر حهرامی

شیر حهرام هاره ماری سی سهره
ناقش نابیتژم هوبه قسهدهره

سی سهر خوبانه نهو لدور مهنه
حهفت سهر ژی زورن نهو لناق مهنه

سهرکیشی کهوان بهختی خودی ده
دهرفهتی نهده بین دمالی ده

ئییک ئیک ژی بگره نهقان سویخرا
بوچی د بهلاقن ل دور بیدهرا

ئەقە ھیـرشە وەلـی بـی دەنگە
گەلەکی پیسە دوژن و ژەنگە

ژەنگ بی قیـمەتە وەلـی دشیـتن
رۆژ لـدیـف رۆژـی ئاسـن بشکـیـتن

خانی دزانم قـەلـەم درـیـژم
وەلـی نەگـرە ئەز دل قـەلـە رـیـژم

من ره‌خنه نه‌گرت بو کـریت کـرن
به‌لکو پتر ماتی بیـته کـرن

دەلالا رحان شەنگ و جان تربت
دلبه‌را بازان شوخ و خان تربت

گەر کـیـماسی هاتن خوبا کـرن
قەنجی و خراب هاتن جودا کـرن

دی روھن بت ریکا دلبه‌را مە
دی خوۆش خەملت سها دارا مە

ناکم گـازنده ژ ته پهري يـئ
دهمهن پاکی توشه نگی حوربيـئ

ناکم گـازنده ژ وه ئاشقان
مللهت دورسته بيـئ سيچ و تاوان

وه ليـئ هشياري ئه قرؤ داخازه
دوژمنيـئ كوردان تبعهت بهرزاه

سلاڦهڪ بو زانڪوا دهوڪي

ٺهي گومبهه دا سهر بلندا چيڪه را رهوشا ٺهندا
نوشدارا برينين بهري بينه را ديروڪا هندا

بو چاخي ٺهسمان وليزهر بو دهمي ته ناو بي شهر
گهشار بڪين كورديني بي ب مهرگ و هوش و پر باوهر

زانا و خورت و زبرهڪين هه تا وهلاتي خوش نهڪين
سوينده ب خودان و ٺاف رويي بيهنا خو ٺهه قهت ناڦهڪين

زانڪوڦانين ٺهه ناچه مين لاوين كوردستاني ٺهه مين
چرايپن ريڪا خزمه تي پهيره وين پهيف و قهله مين

دلبهه را عشقا مريدان روهني يا مهرگي شههيدان
زانڪوا بيرو باوهر ي هيفي ين خاني گولي دان

که نینا پشتی گربان به فراڤا که تی ئوتینان
گومبه دا کیلیا شه دای شاهدا دهر د و برینان

سه نگر و بیشا زانه یان هیلینا به رزا دانه یان
خانمی شوخی دل به ری رو هنی یا چاقین کوره یان

بورجا مه که ته خوشی یی پشتی په سارا هیقی یی
سه لوا یا عشقا جزیری ده رکه ت ژ په ردا تاری یی

موژده و که یف و مزگینی خوشی ی و که نیا مه تینی
دورشم و ره مزا هه بیسه تی هوگرا دونیا و دینی

زانکوا مییران و خورتان زانکوا خانم و دوتان
قیبله یا خانی ی و گوران ژ بانه و هه تا بوتان

۱۹۹۸

تۆلا شههيدان

گهر رهين دارا هلکيشن
ههستي ين ساخا بکه ليشن

ئاف روپي کسه وا برين
خوبنا نيگرگزا بمين

دي شه کين تولا شههيدان
دي شه کين تولا شههيدان

* * *

ئەى وەلات ئاھان نەكيشە
پاشە رۆژ ھېشتال پيشە

سویند بچاقى چەند پلنكان
دى كەفت تەختى نەھنگان

دى قەكین تۆلا شەھیدان
دى قەكین تۆلا شەھیدان

* * *

مللەتى ل ھىقى يا ئومىدان
شەف دى تىك بن بەرسپىدان

دى بلندىت تاقتا ژىنى
شەوق دى دت دەرباينى خوبىنى

دى قەكین تۆلا شەھیدان
دى قەكین تۆلا شەھیدان

* * *

وهريسي

(ژبۆ وهريسي ستي دارا قازي محهمه دي پيشكيش بت)

ئهي وهريسي هشك و زقرو و لويل وشور و داكه تي
قهت ته زاني ئه قرو كهو بو نير و مي سه ودا كه تي؟

يان ته زاني هو وهريسو بگه رده نا كي قه نيسي اي؟
ماره كي دژوارو رهش بو تي ته قه گه ست و پي قه ماي

ته شقان گرت و پي قه دا و بو ره بو را په زي يه
كه هر كا ئيك سالي كوشتن خودي و هه يشتا زوي يه

هۆبلند و سهر سیداری تو دمرنی چهند بلندی
هۆبه توخمی سهر فهرانان زوی دبینن خوش ئەلندی

چەنگ ببالندان نەمان سوسنا رەنگی خو بەردان
دل گەمی بو شەف رباتی خوینە دەریایە ژ دەردان

تە چ هاش عشقا کەوانە چ دخوینن شەف و روژ
چ دنالن چ دکالن خەم گرو کوڤان و سوژ

خەم ژ تەمبیری دبارن ئاخ و ئوخ زورنا دبی
دل ژ زیمارین بلیلان شرکە خوین و زوخ ژئی تی

خۆ تەباش دیت ئەی وەر بسۆ کا چەوا وی سەر هەلاند
هینگی هاتی بو سەمایین دار سەما خو لێن هەژاند

هویە گەر عاشق سەماکر دین و دونیا دی بن ئیک
کەو ژبو عشقا نیرگزی خوشە لی ئامانج و ریک

لەو مە نارینە و سەر خوشین شاهی تو ئەی وەر بس
لەو مە دیلانە ژ میژە بو هەتاڤا گەش نە سیس

لى وهرىس قهت تى ناگههى ئاه و فيغانا خه جو
كو خه جى هاته مرادى خوش مراد رابى و چو

ئهى وهرىسو پى تقى بو تو بزانى چهند ژمىتر
كهو ب نكلان قه دزه لىنن طا ب طا به نكىن دريتر

۱۹۷۹

بپیژە

بپیژە یاری بپیژە
بپیژە و بەرا پی بپیژە

برسی ین واری گەلەکن
رێقینکین ریکین خەلەکن

خورت و زۆرن دەست بچەکن
پیش مەرگین چاڤ بەلەکن

هەڤیرکە ب روندکا بشیلە
دلێ مە بوته خوش سیلە

هه څيركه ل سهر خانكې جهرگا
ب تيروكا ب ليلين تفهنگا

هه څيركه ژ ټاخين و هلمما
ټاگرې دلې مه هل ما

بپيټه يارې بپيټه
بپيټه و بهرا پي بپيټه

ټاگرې بن سيلا سسته
دارې يې دارا بې پشته

زينا بو مومي نه مايي
دره وه و سه د جارا مايي

زين ساخه و پر ب ژينه
لې فيلين دورين ميرينه

بپيټه و گهر دار نه مينن
دهست و پين به كروكي بينن

بيخنه بهر كوچك و ئاگرا
دهردى مه به كرۆكه برا

بپيژه يارى بپيژه
بپيژه و بهرا پى بپيژه

بپيژه ژ هه قرانى دلا
ژ ئاهين و ئاخ و كولا

ئاخينكين ناف دلى دشين
گوربخن هارن و دينن

دلى مه رهزى هيشفى يا
باخچه يى ميرى كيشى يا

كيشى ين وارى مه زۆرن
لى هندهك شاخين وان شورن

بپيژه يارى بپيژه
بپيژه و بهرا پى بپيژه

بپیژڼه ئه قى پسييارى
سه ر سيلا سوږا زيمارى

خانكى مه بوچى خهت خهته
نانى مه بوچى قهت قهته

گهغى مه فيركه و ناگههت
ئاڦا مه ساره و ناكهلت

بپیژڼه يارى بپیژڼه
بپیژڼه و بهرا پى بپیژڼه

۱۹۷۲

* ئه رده وانى جانه مهرگ ئه ف هوزانه ب سترانكى گوتى به .

www.amude.com

119

info@amude.com

سترانه کا بريندار

پيش ڪيشه بو محمدهد عارفين جزيري

خانمين عشقني دادان نهو ژئه سمائين شين و دير
فني سحاري پيڪڙه هاتن بسترين دل ڪاني مير؟
ميري ته مبيرا چ لي هات ڪاني قهوال ڪاني پير؟
ڪاني مسحف ڪاني جهلوا ڪاني حهرفين گهش و ژبير؟

ڪا خوداني دهنگي زيرين خوش بهري هه ر خيڙهيه
لاڇهيه يا ڪوردا چ خوشه پر پهيام و نامهيه
تو دجه رگادا ڙي يايي ملله تي هاش ته ههيه
نه ز ژ ته مبيري چ بيڙم، دهرگههني بن مفتيهيه

گورزه ڪي سالا ته گوتن ئيش و نالينين بخوين
گولا مه حروم و گديانو، جاسمو گهل مه دڙين

صالحو لاءو، سلی ژی، خرابوو هزار برین
سهیدایی دهنگی کوردانی هوستایی دهردی شرین

هه فکیقی دهنگی ته نینه کس وهکی ته نهشی یا
باو بارو قین زیپه یا دهنکی زیمارین دی یا
تا قی یو ته رزین بهارا رو و سیلا قین چیا
هاو ارین بی کس و ژاران ری قین کین چه و ری یا

لا قجه یا تا قی هی قی یا نه ز دزانم ته نه گوت
نهو دسین گادا و هراه ناگر و پهل و بزوت
شهرمنه ته مبیرو ژ روژا هنده کا سه ما فروت
عارفو سهیدا دزانم دهنگ و روئدک بونه جوت

وی ژ به ژنا دار نومیدی ته مبیروک بو مه رهنی
شاه و روژان وی هوار بو تا و دا قین دل ژهنی
په رده تین ته مبیرو نازبون جار گری بون جار کهنی
ئاغایی عشقی تو بو چوی ناگره ک کهت چیمه نی

ته دخازت شاه و روژان ته مبیرو پر خه م و ژان
بی که سه خانما عشقی نهو غه ریبای بی خودان

ئەز دزانم وئ چ دەردە ئاشقە و شەف زېرەقان
دەردئ لەیلایئ گرتی یە ئاخ یەمان و صد یەمان

کی دئ ساخ کت وئ برینئ نوش و چارا وئ نەهات
سپیدەیا خوینا خو رشتی بو هەتاقەک نەهەلات
خرینا تەقەر و مەریلا ژ شاخکی تی ئەی کەلات
تو کەلاتا هونەرا بوی ژ دھوک را بوی خەلات

نیرگزین زاخو و جزیرئ قئ بەھاری رانەبین
شینئ یا سالاتە رادکن دئ ھلو رابە ببین
ھوستایئ ئاھین و دەردان خەلک بو چونا تە گرین
خودائئ دەنگئ چیاپی بلبو دئ سەر ھەلین

ئەی مشەختئ ناف مشەختان تو ژ بچویکاتی مشەختی
تە ژ جزیرئ دابو ریکئ، بەر بالیفک و کەقەر تەختی
زناکاران دەریخستی تو عیسایئ ئەوی وەختی
رەقاتە ژئ ھەر ئاگربوژ بی بەختی بو بی بەختی

ب ھەلکەفتنا سالەکی ل سەر کوچ کرنا محەمەد عارفی جزیری.

سنڌي و رهشواني *

ٺهه ٻراو وڙ چرايه
خوينا مه يا بي بهايه ؟
ٺيش و ٺازارت له بهرچي
ٺم ٺيانهت كهه ره وايه ؟
پسيار نه كه بوچي هوومه
واهه (راستي) يا خوبايه
كه دهزاني راستي وايه
مه علومه (راستي) هيوايه
واهه راستي بي ماتي يه
كهسي باوهر پي نه ينايه
باوهر بينين با به راستي
راستي رزگاري له پيلايه
ٺه گهر بين دهست و دل هك
دهست ٺاسنه دل پيلايه

راسته يه كيه تي من و توو
له ناسۆي گهل دا نووسرايه
كه سهك نينه مه بشكينيت
دهستتي ناسن كي بادايه ؟
دار پته و بي زورئه ميني
داري كرمۆل دارزايه
راسته برا چوژمه ناهيت
نه ياري مه ژقان جهايه
دومهل هه رچه ند كوڤن ببين
چاره نه كرى، بنى مايه
چاره نينه نه گهر روينين
هلۆ برا قسه سه بايه
نه مروو روژي تيكوشينه
قسه باوى هيچ نه مايه
قسه تيرن دا به تيلن
كسه بگوتنا نه ژيايه
رهگي ناكۆكي هه ل كه نندن
چاكترين چاره ي ئيستايه
نه گهر هاتوو مه راكيشان
هينگي وه لات يى ئاقايه

کونه بریان با ساریژ کهین
نه لپین برینمان هه لوه شایه
کانی ئەو رۆژ من دقیتن
خۆزی سالان ئەو رۆژ زایه
دهستت بینه تا من و توو
بنیاتی نیین ئەم قه لایه
تونه بیژه (ئەم قه لایه)
بهلی بیژه ئەف چیا یه
گه ل ئەمیینی، ئیمه ئەمرین
نابی بمری ئەم بروایه
ئەو باوهری هه ربا گه شه
هه ر دی مینت بۆ مه سایه
هه ر که سی بۆ گه ل دلسوز بی
بۆ ئەم رایه جان فیدایه

* ئەف هوزانه من و رحمه تی احمد ره شوانی پیکشه فه هاند، من به یتهک
دگوت وی به یتهک دگوت هینگی ئەز ل ئوتیله کی ل باژیری هه فلییری بیم و
سه یدا یی رحمه تی ب میهفانی هاته نک من .. سالا ۱۹۶۷ ی بی، ئەف
هوزانه ل رۆژناما دهنگوباس هاته به لاف کرن (دو بهرەکی یی) هه فالیینی
یا مه تیک نه دا.

سهیرانا هزاران

مه سهیرانهک بره هزارا و بهارا مه که ته ویری
ل ناڤ بهینا دو شیلانان ل ناڤ لیقین که نی زیری

ل سهر کیلیا نه نی به فری دبارت به فرا زوزانی
وهلی سوتن هناف و جهرگ ژ رهوشا ریمه تین جانی

بهارا مه دو نیرگز دان دو چه هقین خو یاری هلدان
ل گهل که نیا شه پالا من بنین دارا چ جان گول دان

ژ به ژنی را خودی چیکر چ پهیکه ر نائینه قامی
سها به ژنا نه فی شوخی بیوو نه خشا ب خوش خامی

ب هه بیهت بو چنارا من کو وی پرچا دهلال بادا
غه ما عشقی وهکی بازهک ل سهر بانجی دلی دادا

که تم هزران و ته خمینان کی دی چیکت وهسا تازه
به شه نینه وهکی وی بت چ سحر و طلسم و رازه

که تم به ندا دو چاقتین وی حساب بوم نه ز ژ صور دینا
وهلی ناکت ژ مه پسیار نزانن ئیمان و دینا

* موخابن ئهف هوزانه نه هنده بیه بهلی بهرزه بی یه و من نه شیا سهر و ژنوی
قه هینم قه ، د دهفته را من دا بی ئهوا بهرزه بی.

هندهك ژ چاخى ئه قينى

دهمى ئيكيه م چپك ژ بارانى
دديروكا جيھانى دا باري
ئەردى پسيارا چپكى كر
تە چ دقئيت؟
گوتى ئەز هاتم تە هوى بكم
ئەقيني يى .. بهرگرتنى
دلئ ئەردى لەرزى
هەژا..
پاشى مروف .. بى

دهمى دبتە شەف من رۆژ دقئيت

دمی دبتہ روژ من شہف دقت
شہف و روژ پیک ہاتن
من بگرن باقیژن نیفا دہریای
وہلی دہریا جہدا ہشک بی
چونکی گونہ ہا من ئەقینی بی
ئەقینی دویرژدانا دہریای دا
زمانی خودی یه

دہمی بو ئیکہم جار
چیروکہ کا ئەقینی
سەر فی ئەردی
پەیدابی
ئو چاقین دو عاشقا قیک کہ تن
ہینگئ ئەردی نہ دزانی باران چنہ
ل وی روژی
بروسی کہ تن عہسمانان
ئەرد ہاتہ شوشتنی
چیا پیربین ژ چیروکا ئەقینی بی
کہ لین چیا یا کراسین سپی

بیټن به فرین کرن به رخو ..
هه تا نهوژی به فرینن .. سپینه

دهمی رویار په یدابین
بهری دهست پاڅین و ژوردا بچن
بهری خۆدان دوچاڅین دل به را من
هینگی رویار هوی بین عشقی
عشقا ده ریایان
هندهک ژ رهنگی ده ریایی دزین
هندهک ژ نه هینتی ین ئاف رابینا
ژ ههردو چاڅین شرینا من
بخو برن

جیهانی نه دزانی بشکور چیه
حه تا روژ هکی ژ روژان
خودی گوهی خو ددا دو زاروان
د ئاخفتن .. دره و بو ئیک و دو دکرن
ئینا بشکوری

بشکوراوی دادا.. دادا
گه هشته جیهانا مه
هینگی مروف هوی بین بشکورینی

دهمی ئیکه م دیوانا ئه قینی
ل چاپ خانه کی هاته چاپ کرن
ئاگر بهربی هناقین چاپخانی
ئیشه کا نه ناس گرت
چاپ خانی دستین خو
ل چاپه قانی ئالاندن
راموساند
سحاری
چاپه قان دبه ر چاپخانی قه
نقستی بی
و چاپ خانه .. بی دهنگ و مت بیی

سحاری یه کی داری بی داران
هاته ناڤ داران

بقر لسه ر ملی بی
له رزه ک که ته له شی داران
گوته وان
سویه هی داوه تا کورئ منه
هین هه می خوهندی بین داوه تی نه
دقین هوبین بین
سحاری یا رۆژا پاشتر
دارا خو خه ملاندن
دا بچن داوه تی
داوه تا کورئ داری بی داران
وهلی رهین داران
دار کیشان
نه هیتلان دار ژ جهی خو بلقن
ئینا نه چون..

دهمی گه می بی دهست ب سه فه را خو کری
گه له ک مروث ل سه ر بانئ وی بین
هنده ک که یف خوش بین
هنده ک پوسیده بین

وهلی که سی پسیارا دلئی گهمیئی
نه کر
ئهری دقیت سه فه ری بکت .. یان نه
ئهری که یف خوشه یان نه
دلئی من زی ههر وه سانه
ئو ههر وه سابی
وهک دلئی گهمیئی
پوژا من دلئی خو ناس کری
هه تا ئه قرو
سه فه را دکت .. وهلی نه ب خو
تیته ده راف و به راقان
وهلی نه ب خو.

۱۹۸۳

ماست فرۆش

پیش کیش بت بو هه ئاله کئی خوشتقی یی کو - موخابن -
جاره کئی ئیا ماستی خو بفروشته من و کولائی خو بکته
سه ری من ... وه دیاره نه فه زی کاره که!!

بدوشن

چیتلا هزار سالی

چیتلا پیر

مه نجه لوکین ژنگار گرتی

بدن بهر

مه نجه لوکین بی بن

مه نجه لوکین هزار کون

بدن بهر

چچکین گوری

چچکین چیتلا پیر
بگفیشن
به لکو .. خودی مه زنه
ژ و هرا بیتته خاری
ژ زوخ و عه دابان
شیر
ب مه بین
شیری ژه حری یی ته حلو سیر
دهنگی وه خوش تی
کازی بکن
ژبئی پی یا قیژا فه دن
بیژن
ماستی مهانه
ماستی په زانه
په زی «حه سوی شقانه»
بیژن هوبن چ بیژن
به لی نه شین
سه رتیکئی سه ر ماستی خو
فه شیرن
چونکی چیتلا پیر

چٲله كا خفسه
شیرئ وئ کفشه
بنکٲن چغارٲن وه
دریخا وئ دا دیارن!
بیٲنا ماستئ وه خویایه
ته ٲیا کولائئ خو
بکی سهرئ من
ماست فرؤشؤ
کولاف گوهورؤ
هه ٲالئ کوبقیانم ئه ز
شه هره رایئ مهانم ئه ز
نیچیرٲانئ سویخرانم ئه ز
به لکو .. خودئ مه زنه
بیٲنا وه بیٲت
بازارئ ماست فروشان
ٲان رؤژا
پر ب ره وشه
گه رمه .. گه شه
شیر دؤتن
ماست فرؤتن

کولاف گوهارتن
کارہ ..
کارہ کی ہارہ
چیتلا ہزار سالی
ہہر ئہ وہ
ہیشتا ساخہ
پر ہیترہ .. پر زاخہ
بدوشن
سالسکی بی
ژ بنقہ بنقہ
خوگہ ہی بی
کہرم کن
بہ بیمن شیرئ چیتلا پیر
بفرؤشنہ من
مہنجہ لوکین بی بن
مہنجہ لوکین ہزار کون

۱۹۸۴

میریٰ پھیقان

ژ سەیدایتی صادق بەهائە الدین را پیتش کیشە ۱۹۸۳

ئەری سیلاف چما ئەفرۆ مەلیل و هەشک و زوهایی
کەلئ بوچی تو بی دەنگ و نەگەشدار و قەرئیل هایی
چرا دل تو وەسا ئەفرۆ ژ کاکل را بی ئارهایی
گوتن یارۆ نی کەو رابو سەفەر کیشا و زاڤایە

تە دا ری ئەی میریٰ پھیقان بی ساز و مازل پیتش تە بچن
شاگردین تە هەقە چووبان ب مەو کب ئەو جلک رەش بن
هەتا پەیقین تە ژئ سەیدا ل قئ شعری دا ژئ گەش بن
غەریبی قئ ژیانئ بوشەفا مرنئ ژئ هو مایە

ژ واری بئی که سان کهس بول باغی خرش نه و پر به ربو
چ چاخهک بو وی دهست پئی کر کو کوردی هینگئی بئی سه ربو
که وهک بو لئی نه چو رافتی ژ که و گهران نه که و گهر بو
ب راستی (سادی) له ورا دل ب نا قیته ئا قایه

ته سینگ دا بهر ره شه بایان ب خزمهت چوویه نه زمانی
مه هولین تیژ چ جار نه شیان بکولن بهر دهری خانی
ژ توری را تو دهر گه ه بوی ب سوزی خوش زیره ثانی
ب پیری ژی قه له م گهش بو نه وی خزمهت نه بهردایه

چ تافهک بو گه لویا گهش ل چاخئی تاری و شهف رهش
چرابو نه و ل بهر چاغان هه لات و گوت نه زم ئاتاهش
ب کورمانجی گه می داری ل دهر بایی زمانی خوش
ژ پیش له علان وی په یف گرتن نقوشانی مه کوردایه

مریدی قینا زینئ بو نه ساخئی دهردی مه می بو
روندکا تاج و ستیئ بو فیغانا سیو خه جئ بو
خوش قیئ طاف و مرئ بو عه قدا ل بو چا ف ههر ل ری بو
گه لئ له ورا دسوژت دل کو جه که و نه فرۆ قالایه

يارى

يارى تھو دو چاڦين به لھڪ مهڙي يي من پي هندابي يه
يارى تھو دو چاڦين دهلال باوھري يا من پي هاتي يه

تاڦي نه شيا خو لبهر بگرت ئينا گوتن ئاڦابي يه
يارى سوينده ب کهڦر و چيا و کا باراني چند باري يه

کوئ ٿينم ههر يي دينم ٿه ٿينا من ياراستي يه
يارى تھو پرچا ٿي ته خاري سهر ٿه نيانه تھو بوچي يه

داپي بکهلم داپي سوژم هوپه هوپه نه ياري يه
گهل خو تينت دل و مهرگان ٿه ٿينا من گهل هاتي يه

یارئ سوینده ب کهسک و سورئ ل ئاسمانان دیاری یه
ئهز کوره مه چ نابینم ژيانا من یا تاری یه

یارئ وهره نیژیک ببه هه بینا ته روناھی یه
ئهقینا ته ددل بی کول من ریکا خونەزانی یه

یارئ ته ئەز کرم شاعر مه پیکشه ئەو گول چاندی یه
جارهک گوله و جارەک کوله بیان دەشتی یوزوزانی یه

* موخابن ئەفه هوزانەکا درێژ بی و من نەمایه ل سالا ۱۹۶۶ من قەهانديه .

شاهینو

نهف هوزانه من ژ بو شه هیدی نه مر جیگری سه روکی پیک
هاتی یا رزگار کرنا فلسطینی خلیل الوزیر (ابو جهاد) دارشتی
یه .. بی کول تونسسی هاته کوشتن سالا ۱۹۸۸ تی.

ئه ز نزانم گهر تو دزانی!

ته گه لهک برا هه بین

ته گه لهک هه قال

ل قی دنئی هه نه

هندهک ژ وانا ئه مین

لی ئه مین «هندهک»

جودانه!!

ئه م خه لکی ولاتی دلستانی نه

کوفانین وه
هیڤی و بیره وه رین وه
د که هنی ین مه دا .. دیارن
چاڤین زارو کین وه
دهستین لاوین وه
حه بسی ین وه
سحاری یا
ئیڤاری یا
نیڤین شه فا
د ناڤ بهریکین مه دا
پاخلین مه دا
دلی مه دا .. میڤانن
سترانین وه
د ناڤ بریسی ین مه دا
کوبارن

ئه ز نزانم گهر تو دزانی!
مه ستران بیژهک هه بی
ناڤی وی سه عید ئاغا بی
د پاکیا دلی

د مېرانی یا خوډا

ئاغا بی

ل سهر چیاين به پرویتا خویان*

سترانه ک ژ خوهره دگوت

«نه ی ملکی کوردا

چ بخیر و بیره

تاله ک مه عده نه

ته ف زیف و زیره»

سهر فه رازو

شاهینو

سترانین فی دنی

ژ بنیاتی را

سترانه که

که هنی ین فی دنی

ژ بنیاتی را

که هنی یه که

چونکی خودی...!

ژ بنیاتی را

خودی یه که...

ئەز نزانم گەر تو دزانی!
 شاهینۆ. خورتۆ
 بالندین سەر سیفانندین مالا مه
 شهرمه زارن
 نهشیان بینه به هی یا ته
 ل دۆر تهرمی ته بلۆرین
 شهرمه زارن
 لی نه گرتنی د خوازن
 بالندین مه
 فرین ژ بیر کرینه
 ژ میژه نه فرینه
 وه لی چه نگا د ههژین
 سه روژنوی
 روژ بو روژی
 هوی دبن فرینی
 * * *
 ئەز نزانم گەر تو دزانی!
 بهرین وه لاتی من
 پی گوتینه
 ئەز دزانم

ل قودسا پیروژ
داوہتا بہرانہ
شاہی یا بہرانہ
نقیثرا بہرانہ
بلا بہردہقانی باخفن
بلا قوسکین ددہستی بچیکادا
چیروکا دیروکا دنی بیژن
ہاوارین ژنان بہرن
گری یا بچیکان بہرن
دہقی زہلامان تژی بہرن
شاہینو
سہرفہرازو
من گوته زہلامین تہ
ہہقالین تہ
گہر وہ بقیین
تژی واری مہ بہرن
بہرین مہ
پی گوتینہ
گہلہک ہشکن
ئییک جارہقن

هه ر بهرک ژ بهرین مه
روژه کئی
زه مانه کئی
دله ک بی
وهلی ژ عشقا دریش
ژ هیشی به کا بی دویماهی
دل بی بهر...!

ئه ز نزانم گهر تو دزانی
بیین وه کی ته
سویارن
سیارین هه سپی راستی بی نه
راستی هه سپه که پر بهزه
هه سپه کئی بلهزه...
ل نیقین شه قین رهش و تاری
وهک گوللا تقه نگی
ژ ده قی برنوه کا نوی
قه رهستی
هه سپه که

سمین وی ژ عهردی ناگرن

وهك برويس بيٽي به
وهغه را وي ته قرازي به
بلنداھي به
ته لندى تيهني به
ته لندى قه كوشتي به
سيارو ل جيھانا مه دا
ته لندين تيهني گه له كن
ته لندين تيهني
سحاري
ب خوينا زه لاما ن
زه لامين زه لام
تیهنا خو دشکين
لهو ته لند سورن
سيارو
شاهينو
توژ دلچ خورتان را ستراني
ته ز نزانم.. گهر تو دزاني!

۱۹۸۸

نوژداری برینان

بو مهرگی پاکتی دکتور نافع ناگرهیی پیش کیشه ب هه لکهفتنا
بورینا ساله کن ل سهر کوچ بوونا وی

ئه ی بلیلین دهست شقانان ما دبت بی دهنگ بین؟
ئه ی که قوکیین سهر چناران ما دبت بی چهنگ بین؟
ئه ی سیاری پیلای ژینتی ری چما به رزه دبن...؟
مه ژ خودی ئاهو دادان روژ بو روژ دل ژهنگ دبن

روژ بو روژ نالین و دهرده مه ژ نوژداران هه وار
کی دی ساخ کت قی برینی په نجه شیرو گه زه مار
گهر تو نوژداری برینای رابه ساخ به بریندار
چهند برینین خه لکی ساخ بوون لی نه بو بوته چ کار

ئەى سيارى رەش مەهينى بەر پەسارېن قى دنى
خوش سيارو جەرگە ھارو دى كيشە چى توبتنى
رۆژ كەتە چاخى ئيفاران شەف بلەز دل داژەنى
جان كويلكا من فەكوشتن لەيلەكا سىپا منى

خوش ھەقالين تە براوو چاڤ ل رينه خوژ پار
چاڤ دبارن لىف بەيارن دل دھارن ب پسيار
قەت دبت ھەر توب ميني ژ مە دوپر و نەديار
سيسنا قى سالى سوتن ئاكرى مابو بى بەار

مە ژ ميژە سەر ھەلاندى بو ئەلەندين پشت چىاي
چاڤەنييرين ھەر ئەو مييرين ئاڤا زيرين كەھنى زاي
لى موخابن ئەى براوو پيش بەراھى بانگى داي
تە نقيژا خوب لەز كر ئەى نەمايى ھەر ژيائى

پر ژتە ئاكرى خەريبە ئەز دزانم ئەى برا
توژ ئاكرى را ھەقال بوى روھنى يو مووم و چرا
ميھرەبان و پر ئەڤين بوى گولاڤا ھەمى درا
كەس نەما بوته نەنالت كوشتيى دەست ريگرا

بنڦه نوژداری برینان به لکو ساخ بت رهش برین
به سها دارا ئومییدان خه وهکا خوش و شرین
بنڦه مللهت هه ریی ساخه مللهتی جگه رب خوین
بنڦه سهه عه ورین روندکا بیارن خوشی و ئه ڦین

۱۹۹۲

سرودا نه‌وروزی

نه‌وروزه گه‌لی برا
نه‌وروزه هه‌لکن چ‌را
نه‌وروزه سالا نوی یه
به‌اره ل هه‌می درا

نه‌وروزه و گول بشکفین
شالیلا خوش بست‌ترین
نه‌وروزه ب خ‌وشی ب‌ترین
نه‌وروزه پی‌روز‌ب‌کین

نه‌وروز سه‌ری سالا‌نه
بیره‌اتنا می‌رانه
نه‌وروز نا‌قه‌کی گه‌شه
که‌ه‌لا دل‌ی لا‌وانه

* نه‌ف سروده ته‌حسین ته‌های سال‌ا ۱۹۶۹ س‌تراند. ئیکه‌م سروده ل بادینا ب
نه‌وروزی هاتی به‌گوتن. شعر در‌یژه ودلی هند تیتته بیرا من.

بیریقانی

بیریقانی مال ویرانی
شیرینی وهی بی خودانی

زهرکا ته بۆچی ئالایه
مهشکا ته بۆچی قه تیايه

پهزی ته بۆچی یی مته
به لاقه ئه ئروکت کته

بیری یی بیژه شقانی
گوه بده پهزی خودانی

بیری بیژه بیری یان
ئهمه ر و جان و زهری یان

نیـزیکه ئەو بوهار بیتن
ئەو بوهارا پەز بزیتن

بیـری یی قیـرکه سترانا
دا تەناکین ئیـش و ژانا

ئەم ژ برسی قەت نامرین
ئەم ژ ترسی قامترین

۱۹۶۷

* تەحسین طاهاى گوتبى.

ئاسۆ

ئاسۆ ئىھى ھەوار ئاگر بەرىى من
ئاسۆ جەرگ و دل تىزى برىن

ھەردو چاڧ بۆچى ھەر دەم گىرىنە
دەست و پى بۆچى ھەر دەم گىرتىنە

ئاسۆ ستىرەكە چ چار نا گەھىمى
ئاسۆ كوشتىمە ژ بەر قى شەرمى

ئاسۆ ستىرانە دلنى من لىدا
ئاسۆ كولىلكە ل ناڧ بەفرى دا

ئەڭ ئىنى ل نك مە بۆچى يا شەرمە؟
يا ب ترسە گەلەك ب سەھمە؟

ئەڭرۆكە ديسا وەكى دوھى يە
ژىنا من و تە بىئىژە بۆچى يە؟

۱۹۶۷

* تەھسىن طاھاي گوتىبى.

بريسه

بريسه دل بهرئ داقا
بريسه ژ جهرك و هناقا
بريسه ژ ره وشا چه تاقئ
ئومي دا ژينه كا ئا قا

بريسه ژ دهنگئ نالينا
ژ برين و كوئان و خوينا
ژ بيهنا نيگر گزين ژوري
ژ دهنگئ زيمار و گرينا

ته شيا خو باده شرينئ
بريسه ژ ده زين ئه قيينئ
ژ خه ونا زاروكين ساقا
ژ ئه قيينا مه م و زينئ

۱۹۷۰

* ته حسين طاهای گوتبی.

وهلاتی ژیک فهگری

ناهین ناهیت ئه‌ی وهلاتی ژیک فهگری
هه‌تا که‌نگی تو دئ مینی لیک فهگری
ملله‌ت گازکر ب ده‌نگی شیرا ب چه‌ک هه‌لگری
هیفی دارین تا‌قا ژینی ب که‌فته سه‌ری

* ئەف هوزانه موخابن من نه‌مايه .. من تنی ئەف چار به‌یته دناف کاغه‌زین خو
بین که‌فن دیتن. من ئەف هوزانه سالانی ۱۹۶۳ی هافینیی ل باژیری «دیوانیه»
فه‌هاند، هینگی ئەمری گرتنا من ژ (حرس قومی) یا ل هه‌قلیری و به‌غدا
ده‌رکه‌تی. من خول دیوانیی فه‌شارت بی بابی من ل چه‌بسا (مسیب) بو.

شهرمنه دل

شهرمنه دل دى چهوا شهف چراكم تارى يا
بووى بيژم هارو گيژم دل قهر يژم من قيا

مه ژ دل ئيرو ههواره په نجه شير و ژانه دل
كو كه تم ئيتوينا قينى سوتيو كو خانه دل

شيرينى نازهنينى ئەم كه تين دهردى گرينى
رهوشه نا شوخا دلا «خانزادا» تهختى ئەقيني

عهمره كى دوير و دريژ مه ب ئومييدان وى برى
يان ب ژان ويان ب ئوخ و يان ب ئاخ ويان گرى

شهرمنه دل هو گه لو ئەم کرین قاچا دهقان
زیرهقان زۆرن ئەو چما نانقن روژ و شهقان

تاقی ین بیرا دبارن هه‌ی هه‌وار و سه‌ده‌ه‌وار
کوبقی ین عاشق خو کوشتن له‌و دسوژت خوش بوهار

شهرمنه دل دی چه‌وا شه‌ف چراکم تاری یا
بووی بیژم هارو گیژم دل شه‌ریژم من قیا

ئەو بوهارا ل دیمی رشتی لی به‌لاقن له‌عل و گول
له‌و دخوینت که‌و ب سوژن هی‌ر وژانه ئەقرو دل

گه‌ر مه‌ زانی با تو چیی ره‌نگه‌ دا بیه‌نا مه‌ هیت
نه‌ تورین و نه‌ په‌ری بی نه‌مه‌یا مه‌ ژدل دقیت

سه‌ده‌زار تورین و په‌ری بینه‌ گوری ته‌ ده‌لال
چ مه‌یه‌ ژلیقا دبارت ب ره‌نگه‌کی سوژ و زه‌لال

تو دکاروانی ره‌ه‌ندا سه‌رکی‌شا مالانی جان
کو ره‌ه‌ند سینگ دا زۆزانا کر هه‌وار و لی بی ژان

گوت خه تیره یان چرایه شهوق ددت دهشت و چیا
ئهف بوهاره شه رمزاره ژ جانی یا چاف و رویا

شه رمنه دل دئی چهوا شهف چراکم تاری یا
بووی بیژم هارو گیژم دل قهریژم من قیا

نه خودی یه گهر خودی با رهنگه دا هیقی ههبت
د مهحشری دا بیمه پیشقه چاف ب چافی دا کهفت

شه رمنه دل هه ی ههواره له رزه و نه ز دهف زوها
چهند دپورت خانما من شوخ و شهنگا پرهها

زین و سهلوا دو پهری بون کرنه گازی وهی یه مان
ئهف چ جانه ئهف چ شوخه قیبله ریکا شاعران

دی هلون رابن بیینن تۆرینا بلبل ژئی دین
نی وی کیشان ژ دهرویشان روژی و نقیژ و دین

سوسنا ژارا ئهقیننی تو خودی هاژی هه به
نازکن سوسن دل بهری دل رهق و بی تول نه به

شهرمنه دل دى چهوا شهف چراكم تارى يا
بووى بيترم هارو گيترم دل شهريترم من قيا

دل بهياره يى بى ياره وى ژ دنى ما شينهوار
بى بى واره صد ههواره پر غهريبى بريندار

ئهز لدهريان دو چاقان گهمى مه بى گهميشان
باو باروژ ژ گهلى بوڻ شهشهكى تارى و گران

دى چهوا گهمه وارى خوئهز بيانى و بى خودان
دى وهره توبكه هارى قان پهپيكيڻ چ نهزان

شهرمنه دل دى چهوا شهف چراكم تارى يا
بووى بيترم هارو گيترم دل شهريترم من قيا

كو دل بهر ئيرو گرنژى مه ئوميدهك ب خو، چاند
گومبهدين شعرا بلندين چيچهك و شالिला خاند

زهنگلين زيرا د ژهنن گاڤا تورينى كهنى
دهنگ قهدا خوشى يا دلخ من، شعر و پهخشان ژى ژهنى

سینگ و سینگ چۆمه نقیژی بدله کی سۆتی و کۆشان
مه ژ خودی خازهک خاستبی ئەو بییری باو ئەز شقان

کی دی هیئت لۆکا ته یاری کهنی یا شعرانی تو
کهو ژئی مهسته لهو دخوینت گهرمه و زۆزانی تو

۱۹۷۵

دهمى بير دینه بيرا من

(۱)

دهمى بير دینه بيرا من
په يښه .. هزر .. هيڅى
دره څن
قهله م تيك دبن
كاغه ز ددرهن
تليڼ دهستى من
دبن ناسن
چ ناگرن
نانڅيسن
نانڅيسن .

(۲)

دهمى بىر دینه بىرا من

مروث.. هه قال.. برا

خو ددزن

عه ورتين ئەسمانا

به لا خوژ خوڤه دکن

ل چيروکا بارانى ليشه دبن

رويبار رادوهستن

بيهنه کى...

پاشى ريترا خو دگوهرن

سه رئه قراز دچن

په شيمانين به فرى نه

په شيمانين ده يکى نه

وه لى ده يکا به فرين

ژ خه ريبى يان

ژ چونا کورپين رويبار

نه مابى..

دهنگى تاڤا گولانى هات

تژى گوهى من کر

شاعرو..

دهیک لقی دنی
دحه لن .. دبن ئاڤ
دبن روببار
دبن سیلاڤ .. دبن سیلاڤ.

(۳)

دهمی بیر دینه بیرا من
نسرین .. به نه فش .. نیرگز
دکوزرن
سهیرانی سهیرانی به رددن
گه می ین ئومیدان
رادوهستن
ل نیڤا ده ریاتین فرهه
دناڤ رهین خوینا من
بی ئارمانج ل دور خو
د زڤرن
باهوز و بابهلئیسکین زهمانی
د قه رسن
سکرین هیقیا
ژ لئیساقین^(۱) به فرا کویقی

د هه پرفن
به رین سکری
د هه پشن
شف خه ما گران
مه هینا منه
ئه څینا منه
سه یرانا منه .. سه یرانا منه

(۴)

دهمې بیر دینه بیرا من
سیلاډ .. باران .. مژ
بار دکن
زوها دبن
ترسه ک دکه څته دلې سیلاڅې
ئیشه ک دگه څته له شی بارانی
مژ هاردیت .. بلند دبت
پیچ دبت
نه ساهی یه
وهلې نه عه ووره
نه مژه

بیره کا تیڑہ
مہژی گرہ
خہ نجرہ
مروٹ کوڑہ
بیر ژ کوشتنی نہ خوشترہ
خہ نجرہ کا ژ ناٹ رایہ
لیدانہ کا ہارہ
لیدانا ہارایہ
لیدانا تارہایہ
طاٹا گولانی بیر ئینات بیرا من

(۵)

دہمی بیر دینہ بیرا من
کہیف .. کہنی .. بشکور
ہشک دہن
سہر کہ قرین لیٹادینہ سی دارکرن
بلند و نزم
سار و گہرم
بہ لا خوژ ئیک ودو قہ دکہن
ژان دکہ قتہ رھین دارا

عہرد پی تیشٹ
شیناتی یا ئہسمانی
عشقہ کا کہ قنہ
وہلی شیناتی چو
شیننی ما
ئاسمانی بی رنگ
ژ خوہرا و عہردی ژاندار
ئاخینکا دکیشٹ
ئاخینکا دکیشٹ

(۶)

دہمی بیر دینہ بیرا من
خوشی .. خہیال .. خہون
نامین
ہہمی دہستین ئاشق و یاران
ژٹیک قہدین
ہہمی کہ لین بہ نہ قشا
د ہہرفن
چیچک دبنہ سیمہ رخ
کہہنی دبنہ دہریا

رونډک دښه پیل
نه‌نی دښه سیل
چاښ جهی خو به‌رددن
ل نه‌سمانین سهردنی
دگه‌رن
خودی و و ل ته دگه‌رن
به‌لکو ته ببین
نه‌سمان تیکه‌دان
عهر د نه‌هیلان
وهلی ته نابین
گه‌له‌ک دویری
خودی و و خودانی څی دنی
هو چیکه‌رو
چیکه‌ری چیرو‌کا که‌څن
دانه‌ری خه‌ونا مه‌زن

۱۹۸۵

(۱) لیساښ: به‌فرا حه‌له‌ای ل به‌ر طاښی.

هەرسى ليدانين دلى من

(ليدانا نيتكى)

من گوتە بچوبكه كى ساڤا
بكه نه
گرى
بكه گرى
كه نى
كه تم هزرا
ئه فه من چ گوت
ئو وى چ كر
دياره بچوبكه .. لهوا
بچوبكن ئه فان مهژى خاڤا
لى كه شوكه ك ژ دوير

ژ هنداڤا
خواند.. ستراند.. گوت
شاعرو
هزرېن خو نه که
نه و راسته..!
که نی یا ب فه رمان بت
گری یه
گری یا بفه رمان بت
که نی یه
دورسته بچوبکې ساڤا
چاڤ رو هنه
مه ژى تهره
هیشتا بی پاکه
بچوبکې ساڤا..!!

(لیدانا دووی)

من گوته سوباره کی
په یا نه به

را نه وهسته
قان دو قه سېن من
بگه هینه دل به را من
دل به ر سله
سله ژ من
سویارو نه ز دزانم
تو و هه سپ دی تیهنی بن
ری دویره ...
نه قرازی و نشیقن
هه سپ که نی
گوت
نه قه ستوی بی من
بلا سویار قه خوتن
گه ر تیهنی بی
بلا قه خوتن خوبنا من
دل خوش به .. کاغه زا ته
دی گه هت
گه ر نه زو سویار نه گه هشتین
دل به را ته ..
دی هه ر دو قه سېن ته

خوبنتن
لسهر که قلی من
لسهر زینی گریدای
سهر پشتا جانیکا من

(لیدانا سیی)

من گوته پیره میره کی
پیر نه به
راوه سته
من هیقی ژ ته هه به
نه مره
تژی دهستی نه فی یان
ئونه فی چرکان
نیترگزن
دونیا ژ نیترگزا
مشته
ها.. ها دی هیت
بیینه.. بهری چونا خو

ببینه کاکلا ژینا خو
گوت.. مامو
من ژ میژہ دیتی یه
من خه ونه ک دیتی یه
ساله ک دی هیت
ناقئ جیهانا مه دی بته..
نیرگز
په یقیئن نه زمانئ مه دی بنه..
نیرگز
نهم دی نقیژا خو کین..
لسهر شه ملکه کا پر
نیرگز....
هو مامو
من خه ونه کا دیتی و نه ز دزانم.. نه ز دزانم

۱۹۸۱

کوردینی یا کوردهکی بی ناڤ

کوردینی یا وی
ئاھینە که
سلاڤه که
خوناڤه که
بی رویمه تی یه
بی سالسکی یه
کوردینی یا وی
بی دهست ماچی کرنه
بی حریره
بی گه فه
مته
هشه
خوینه

دلہ
 ستیرہ
 سترانہ
 دہرزہ کہ ل پی بچویکہ کی یہ
 بہ چکہ شیرہ کی یہ
 کوری شہ ہیدہ کی یہ
 پی پی خاس
 بی باب و بی کراس
 کوردینی یا وی
 روندکہ کا کہ لی یہ
 ژ چاقی پیرہ میہ کی ہشتی سالی
 ہہ لی یہ
 باری یہ
 ل سہر تہ رمی کوری
 لہ شی ژتیک فہ کری
 دخوینی دا دگہ فزی
 کوردینی یا وی
 کوردینی یا وی

* سویاس بو کاک زہ کی خورشیدی پی کو ہندہک ژقی ہوزانی بو من ژ سویدی
 ہنارت.. ٹہوژی ہند تیتہ بیری.. ٹہف ہوزانہ ل ۱۹۷۲ی من فہ ہاندبی.

چرایین وهلاتی

ئهی چرایین فی وهلاتی سهه سلاف بووه ب دیاری
ئهف سلافین کهفنه دوستا ئاگرن تین ب ههواری
هین د ئیتینا خهباتی دار کهفوتن ئهی برا
هین خهتیرن هین بزوتن هین دسوژن هین چرا

* ئهف هوزانه بهری ۳۵ سالا من پیش کیشی کونگرا ئیکهتی یا قوتابیین
کوردستانی کری به لی موخابن هه می نه ل بیرا منه
* سوپاس بوکاک زهکی خورشید بین کوئهف پارچا هوزانا من لبیری بی و بو
من ژ سویدی هنارت.

دیجله

هه می شاعرین به غدایی
هوزان ب دیجله گوتینه
غه زهل و پهژن ژتیرا خاندینه
وهلی کسه سیارا خو نه کری یه
دیجله کچا کی یه
خودی ل کیشه دایه
ژ چل سالان ئەز گوھی خوددم شاعران
کسه سیاره نه کری یه
ئەز چومه دهراشا دجله ی
من سیارا ئاشی کر
من گوتی..
دیجله یا لار و لهنجان
شوخ و شهنگی
زیفاشا تیتته خاری

ره‌خه‌ک له‌عله
و ره‌خه‌ک مه‌رجان
ئه‌ی ریښینکا ژ دویر هاتی
د پا‌خلا ته‌ دا
وینه‌ین .. جزیر و وان
ل بن شیتکا ته‌ دا
پارچه‌کا که‌ څنار
ژ دهرسوکا
میرین بوتان
شیخین پیران
ئه‌ی دیجلا جوان
ل سهر نه‌خشا وه‌لاتی دلستان
هوزانقان ب جوانی یا ته‌ پر‌گیژن
وه‌لی نفس و نژادین ته‌ نا بیژن
گوت ..
هه‌ی هو .. برا
ژی بگه‌ره .. چه‌وا بت بلا
نه‌ینه بیرا وان
ئه‌ز ریښینکم
بی پیناس و بی په‌سه‌پورتم

ئەو جەھى خۇدى ئەزلى دايم
دائىرا نفوسى لى نىنە
قەلەمال دوکانا نافروشن
نەخاندن و نەنقىسىنە

۱۹۹۲

خه ونه ک

گهر تاري يا شه فان
دو چاف پيټه بان
گهر گراني يا روژان
چه ننگ پيټه هاتبان
نه نقشتنا من
بي خه وي يا من
هشيار بونا پالداي
دناف ههر دو چاقين من
دنگينا مير کوتان
بقر و چه کيچان
ناف بهينا گوهر و باليفکا من
هه مي پيټکفه
خوليک دابان

چویان .. دلو.. چویان
ب میثانی
ژ زیندانا به غدایا خویان
دهرکه تیان
فری بان
چویان دهر ئافین خابیری
سلاشهک ژ مهرا بریان
گورین باب و باپیری
لی فهلهک
ههی «نزانم چ بیژم» فهلهک
بوچی .. ئهری بوچی
ههقالین مروقی
ل مروقی دبنه دوپیشک
پاکی
خوشی
کهنی
قهنجی
ل مروقی دبنه کیچ دبنه رشک
ئاخ لی فهلهک
بریندارم گهلهک

بوچی دچاخی مه‌دا
مشک دبنه میرخاز
بوچی «جوغرافی یا»
دبته ته‌رازی
چه‌وا تاوان بار
دبنه قازی!؟

۱۹۹۷

نہری بوجی

ژ تیہنا گہ نجاتی یی
ل سالیں فہ کوشتی
بہر قبیلہ یا ہیثی یان
من روحا شرین کرہ ری
دل و ہناقین خو
من کرنہ پی
نہز سہر وی ریکتی بریثہ چوم
من گول دہنگی روحا خو دبی
«بھیڑہ دستار بھیڑہ»
«خہمین مہ گہ لہک گرانن»
من گول دہنگی روحا خو دبی
بن پین من فہ دکر ہہ وار
«بیٹڑہ یاری بیٹڑہ»

«بپیژده و بهرا پی بیژده»
 ئاخ و ئوخین رحا بریندار
 تژی گوھی من کرن
 وهلی من دگوتی.. بلا
 «بلا بلا چ بیژت»
 «بلا دلی من بهیژت»
 بلا ئاخ و ئوخین مه بن
 نه تین کورین مه بن
 نه تین نه فی تین مه بن
 بلا نه م بین ل زیندانان
 ل سه ر سی داران
 بله یزین .. و دله یزین
 نه کو بچی کین مه بینه فروتن
 کچین مه بدهف و لیثین شین
 بینه دوتن
 گه لو.. بوچی
 نه ری.. بوچی
 نه و «بوچی» بی کوتر
 من ب ههردو دهستان فه گرت
 گوته من ته دقیت بزانی بوچی

من گوتی ئه‌ری
بوچی زه‌مان کوره دبت
بوچی جه دین دبت
بوچی دار ل جهی مه
ب خو تینه هلکیشان
بوچی خزری زبنده
ل ده‌راقین مه دیار نابت
کو‌ترا ده‌لال
چه‌نگین خو‌قه‌قوتان
گوت، نه‌گه‌ر گورگ بین کو‌تر
به‌راز بین ئینسان
ما بوچی جه دین نه‌بت
ما بوچی کوره نه‌بت زه‌مان
ما بوچی دار ب خو .. ب خو
نه‌ئین هلکیشان

* کوٲروک *

کوٲروک هاتوژ ډيرڅه
که نيا خوشيا بدهڅيڅه
خوډي کوشتم څي که نى يي
برين کوٲره ژئه څينى يي

* * *

کوٲروک هاتوژوٲڅه
خوډي چ چاڅن پيڅه
سوٲم کوٲتم څان چاڅا
هه مې وه خٲا و گاڅا

* * *

هندهک تيڼه څي ژينى
پر ب خوشى و ئه څينى
هندهک تين و بنه زانين
ډي هه ر مرن بي نه زانين

* * *

* ل سالا ۱۹۶۷ ى بشار زاڅوي سٲراند .

خوودی تو بوچی وهدکی
مائه‌ئه کی یه و ئه‌ئه کی
خوودی له و بریندارم
ئه‌ز دئی ژئیی ژینی ژ بارکم

* * *

دهردی دلان گه‌رانه
پر ژ خه‌مان و ژانه
من هاوار کهریه‌زدانه
گوتی کوتروک ده‌رمانه

* * *

* من و هه‌فالین خول کولییژی ئه‌ف هوزانه ل گهل سرودان بخو دگوت وه‌ک برا
سه‌یدا هاشم ته‌ها ئاکره‌یی و عدنان موسی و رزگار جمال و سعید
به‌رواری. مخابن هه‌می بدورستی ناهینه‌بیرا من. دبت به‌لی ئه‌ز نه‌بشت
راستم ئه‌ئه ئیکه‌م هوزانه من هه‌هاندبت و بو براده‌را خاندبت. ۱۹۶۲. یان
۱۹۶۳.

دو خهون

(۱)

شه قه کي
زين هاته خه ونا من
گوت برا
وه خيره .. ؟
هون گه لي شاعران
هنده ناقی من تين!
د عهردو عهسمانادا
دگيرين!
هو .. که کو .. برا
نه کویا ژ وه قه
بي ناگهين
يان مه ها ژ وه نينه
نم دزانين هون چنه

لی به لی
 ئەم دزانین ئەم کینه
 ئەم ب خو ئەقیندار بوین
 ئەم چیروکه ک بوین
 ناقتی وی مه م و زینه
 خودانیتن خو و به کروکه ک بوین
 وهلی هون ئەقرۆ
 هه می به کروکن
 به کروکین خونه
 دهفتی وه پر ب خوینه
 چ ئەقیندار
 ئەقیندارکتی راست
 د ناڤ وه دا دیار نینه
 له وا برا..
 گه لی شاعران
 دلێ وه ب مه قه نه مینت
 دلێ مه ب وه قه مایه
 پوسیده و پر برینه
 ئەم د مه نده هوشین
 ژ چیروکا چه رختی بیستی

چيروڪه ڪا دريڙه
نه مه م ٿيڊا مه مه
نه زين زين
ٿه ڦيني د باڙيري وهڊا
په يقن
بي رحن
درهون
بهرن
مرينه
لهوا شاعرو
دلي مه ڙ وهرا
ڪوڙانه
پر ئيشه
پر ڙانه
هر ب نالينه ..

(۲)

شه ڦه ڪي
خه ج هاته خه ونا من
گوت برا

وه خپره..؟!
هون گه لی شاعرا
سترانا .. هوزانا
ب من دبیتزن
روندکا
ژ من و سیابه ندی را
د ریژن
ئاخینکا بهرددن
دهستا لیک ددن
چرا بهحسی مه ب دورستی ناکن
سیابه ندی میتر
کارهک کر
بی وهج.. بی خیر
که ته دویف پهزی کویفی
بکوژت
شهقاندن نهقرازی
بوراندن نشیفی
لی بهلی
پهزی کویفی
هاژ مه نهبی

هاژ یارا خودی
له وا .. له وا
ئاڤ ل مه بو ئاگر
نیترگز بونه بقر
ژ گونه هین بی گونه هی
که له م بو خه نجر
چو د سینگی را
سینگی سیابه ندی
سیابه ندی ئاشق
ژئی ههل دراندی
من خو ل د یفدا هاقیت
سه ر که له خی هلاویستی
داوه شاندی
جه رگ و هناقین من
چه پ و راست پهرتاندی
رحا شرینا نه قیندار
رحا خو یا ئاشق
هو بسا ناھی
که له می ستاندی
کهس نه بی بو مه بگریت

وهلی من دیت
پهز کویقی بریندار
ژ وردا بهری خو ددومه
خودی و ..!
شهرمه زارم
شهرمه زارا پهزی کویقی مه
دهمی ژ من وسیا به ندرا
رونکهک وهراندی!!
ئه و که له م ماره ..
هیشتا ل وی نهالی یه
ئه ژده هایه
وهک گورگه کی هاره
دهف بخوبینه
شاعرو چ نه خوبینه
بیژره شاعران
شاعرین باژیروی خفسی
دهقی ل خو زوها نه کهن
هوزانا نه فه هیین
نه خوبین
چونکی هین نه هیین

قه‌له‌م نقشیی که‌له‌می یه
گهر نه‌شپین
دو قه‌سپین راست
سه‌ر کاغه‌زه‌کا پاک
بریژن
گهر نه‌ویرن
سترانه‌کی ژ دل
ژ به‌زی کویقی را بیژن
ژارو په‌زو
قه‌کوشتیو
ئاشقو
بی‌گونه‌هو
گهر شاعر نه‌شپین
ب په‌زی کویقی بی‌ ژ می‌را می‌تر
دو به‌یتان بیژن
بلا قه‌له‌م بچن ناف به‌ریکان
گهر داری یه‌ک نه‌بت
داسه‌کی ل بنی که‌له‌می بدت
ژ بنی را ببرت
گهر قه‌له‌م نه‌بت

بیترت سیابه ندی
حه رامه کوشتنا په زئی کویفی
کریتته کوشتنا په زئی کویفی
زنایه کوشتنا په زئی کویفی
ل بهارا عه شقی
گه ر قه له م نه شین قی بکه ن
قه لم هه می د بی نقیژن
هه ږمی نه
نکل قریژن
بی نقیژن
بی نقیژن

۱۹۸۰

ئەز ژ دل بۆ دل دنالم

ئەز ژ دل بۆ دل دنالم هیشتا یی سەرخوشە دل
چیچە کین کیرهی دنالن هیشتا یی خازنوشە دل

ئەم دئیتوینا ئەقینی هەر دسوژین چەند بژین
زی کە تین بەر داس و بقران ئاخ و ئوخ و دل بخوین

لەو د ناڤ هزرا دگەرهم بۆ بەحشتا هیقی یان
ژی هەل و ژوردا مە شەقاند ئەم ژ رەنگی کویقی یان

بەختە کئی لەنگ و چە پەل بو، بو هەڤالی مە ژمیژ
کۆسپەنە ریکا مە یاری و تاری یە ژینا درێژ

* ئەڤ هوزانە هوزانە کا درێژ بی بەلی موخابن بەرزە بی و هند تیتە بیرا من.

سهري ڦي سبي

پيش ڪيش بت بو ڪچا من زوزان
ڙ بو چونا وي بولهندهن بو خاندني

سهري ڦي سبي

بهري خه زالا من كه ته دهشتا سلوبي يا
والله ده لالا من تونازڪ و نازداري
تون نه ڙ رهنگي ڦان ئيش و نه خوش يا
به لي چيڪم فه له كا من ڙ مهرا نه بي هه قال
والله لمن بيه گورگهڪ ڙ گورگين برسي يا
وهي لولو لولو لولو
وهي لي لي لي لي لي لي

سهري ڦي سبي

خه زالا من بهري خودايه ديار به ڪري
والله من گوت ديار به ڪرا خويان ڙ من ديره
ديار به ڪرا خويان ما دزاني سبه يا ڦي سبي
ميڦاناته ڪي يه

میثانا ته ژ فەرەشینى نازکتره والله ژ شه کرا
 قه ندی ژ من را شرینتره
 خه زالا من روژی سی جار دهاته دلی من چه ری
 به لی چیکم فه له کا من ژ مه را نه بی هه قال
 والله لمن بیه گورگه ک ژ گورگین برسی یا
 وهی لولو لولو لولو
 وهی لی لی لی لی لی لی
 سه ری فی سبی
 والله ده لالا من قه ستا سته مبولاً شه وتی دکت
 ئه ری گه لی عه ورین سپی هنداف به حرا وانى
 گه لی تهیر و ته والان به ختی وه و خودی دا
 دگه ل پورا من پیش من قه هه رن
 والله پورامن عه زیز و نازداره
 به لی چیکم فه له کا من ژ مه را نه بی هه قال
 لمن بویه گورگه ک ژ گورگین برسی یا
 قه دا ب به غدا خویان بکه قت و چنگینا
 زنجیرین زیندانان دور ده ستین من و پی یا
 وهی لولو لولو لولو لولو
 وهی لی لی لی لی لی لی

۱۹۹۶

بیلا...

ژ که له کتین عه ورا
عه ورتین هزرا
من گوندهک ئاڤا کر
دوی گوندی دا من بیتلایه ک چتیکر
ئه ز چومه سه ربانئ بیتلایئ
و ژ به ژنا دل به را خو
من دار ئالایه ک رهنی
ئالایه ک ژ رهنکی نیرگزان من پیتفه کر
من دلئ خو... دلئ خه م گران
کره باگوردان
بانئ بیتلایئ مه گتیرا و .. و گتیرا
وهلئ گه لو
دیسا هنده دلوپیتن بارانا

تيننه خاري
 نه ز ژخه وا گران راکرم
 نه ز هشييار کرم
 کاني گوندي؟
 کاني بان؟
 کا دلي من؟
 هه لگري خه ما گران
 من پسيارا عه ورين هه قال کرن
 گه لو
 که سهک ژوه باگوردانهک ديتي يه؟
 باگوردانهکي ژ دل وچاقان
 ژ به ژنا جانان چيکري
 گوتن به لي.. مه ديت
 ژ سهري چيايي هيقي يان
 گريله دبي
 که ته بني نهالا خه ما گه لي يان
 باگورداني ته قهت قهت کرن
 هوير کرن
 کرن تسبه ح..
 هزار تسبه ح ژي چيکرن

ل «سوپهر مارکتی» تینه فروتن
سرایه .. سرایه
سرایه ل تسبه حان
ب خودیکین ترومیپلین نوی توب فه دکن
بو جوانی
تسبه حین ژ له شی باگوردانی چیگری
ب ترومیپلا فه دکن ..
ئه مان ئه مان
دهردو یه مان
سوتم ئه مان
دهردی گران

مژده...

مژده...

مژده و خوبساره ل شیشا دلی

مژده و تاری یه

بی هژمار دلویین هزارا بژاله نه

مژده .. وهندی چاقین من خو دکنه گه می

ب بزاقی

هندی دکن و ناکن

ناگه هنه وی ملی

ناگه هن... ناگه هن

ریبار هاره

شیللی و شه رکهر و سو باره

ریبارو...

ئه ز دزانم مژده .. تاری یه

وهلی دلی من ههر ئه و دله

که شوکه ، که وه ، ناشقه
ریبارو ..
ژئی بگه ره بیورت
دلئی من ئیسی یه کا گه نمی یه
ل بهاره کا دره نگ
پر بژه
مژه وخویساره ل شیشا دلی
بلا شالوکین فی دنی
پتر و پتر تیژ بن
بلا بیینه سه قا کرن
هه ی زه مان
ئیسی یا من ل دادگه ها دلستانی
ب دروینی هاته حوکم کرن
وه ره شالوک
من هیقی ژ ته هه یه
هندی ژته بییت
توب جوانی .. ب نازکی
ئیسی یا من .. دلئی من
ژئی فه کی
بیره شالوک بیره

بکوژہ وِہ لئی نہ ئیشینہ
بکوژہ .. بکوژہ
مژہ .. مژہ
مژہ و خوبسارہ ل شیشا دلی
ناسنگہ ری شالوکان
نہ دوستی ئیشی یانہ
نہ یی دارانہ
نہ چ تشتی ب ژیانہ
نہ یار و دژہ ..
شالوک ب جہرگی من
تیتہ سہ قا کرن
تیز و خوش کرن
بہ لئی پا مخابن .. چبکم
داستان لقی ژیانئی
درہنگ تینہ تیگہ ہشتن
مخابن .. گہ لہک مخابن
ہندہ جارا
نائینہ تیگہ ہشتن
ہہ تا کو نہ ئینہ کوشتن
نائینہ تیگہ ہشتن

مژده ..
مژده و خوبساره ل شيشا دلى
مژده هوژيانى
داقه بهينا مان ونه مانى
ئەز دزانم مژده
وهلى نه ترسه
هيشى دارم نه ترسى
هوژيانى
بهفرا ترسى
ژ سهربانين جهرگ و دلان
راده ..
كاروانين خه ما
بلا ژ ناف بيبيكين چاڤين ته
باريكن
مژده وهلى ب گرئنه
ئەز دزانم خوبساره
رى بى سوزن
بى يه مان و ئالوزن
خوبساره .. نه دياره
خوبگره

ژئى برئى قئى دنيايئى
ميرئى مان و نه مانئى
خول مه بگره
جه له با ل قئى ملي
شقان ل وى ملي
ربيار شئلى و هاره
په ز ژ سرئى
خو دايه ئيک
سه ر نه دياره
شقان ل وى ملي يه
برينداره
په ز ژاره و شقان بي کاره
مژه..
مژه..
مژه..

۱۹۹۸

ٺهٺ هاتين

ڪور: دل بهري ٺه ٿرو بيينه
بهاره ڪهسڪ و رهنگينه
ڪهس نه ما نه چوسه يراني
تو خودي وهره بله زينه

ڪچ: ٺولا وهره بيينه
دلي من بهار لي نينه
ڪا بيٺه ڪينه سه يراني
تو ب خودي ڪاني ٺه و ڪينه

ڪور: ٺو ياري خه ما بره ٿينه
ٺه ٿرو ڪه ٺين يا ب ٺه ٿينه
سه يراني هه مي وه ڪي مه
دنيايه، خوشه، نارينه

کچ: بهاره یان ژی هاښینه
دلّ من تیځدا برینه
بهاره وهکی ته دبینم
توب خودی نه چه بمینه

کور وکچ: ئەم هاتین هاتین ئەم هاتین
ئەی بهار گه لیک ئەم هاتین
ئەم هاتین گه ل ئیک ئەم هاتین
نه خوشی یا ب خو چی ناکین

۱۹۷.

* ته حسین ته های و گولبهاری ستراندی نه.

www.amude.com

210

info@amude.com

ئەز ل دەمەكى دگەرم

رۆژى ھەمى يى
ئەزى ل ھىقى يى
رۆژ ئاڧا بىت
گاڧا شەڧ لىن دىتە مېڧان
ئەز پېڧە دىمىنم بار بىكت
ئەز ل دەمەكى دگەرم...
بلا گەلەك كورت بت
وھلى شەڧ و رۆژ لى نەبن
سەعت لى شەھرەزا نەبن
چونكى ب رۆژ..
گوھىن من و ھەردو چاڧىن من
ژ نەخوشى ىن زىجىرىن دىمەنا
ژ گورزىن سوحبەتا دگەل خو

خو قه دشپرن . . دره قه ن
دچنه بن ههردو پین من
چونکی ب شهف
هیقی و بیرین من
دبنه چه کچه کیله
کورکانی تینه من
ئه زل دهمه کی دگه رم
نه روژ بت نه شهف
نه سحر بت نه ئیشار
نه چون لی هه بت نه هاتن
نه ژ وردا بت نه ژتیهل
نه راست بت نه چه ب
ئه زل دهمه کی دگه رم
تشت نا قین خو نه ئیخن
خو نه شه لین
تشت بناقی خو بینه گازی کرن
کوتر کوتر بن
تاژی تاژی بن
شالیل شالیل بن
بهراز بهراز بن

مه مه بن
گورگ گورگ بن
جامپير جامپير بن
دز دز بن
كورد كورد بن
گه لو
هندهك هم ژيانا خو
ب هيشي يه كي د بورين
بو دپتنه كا راست
بو بهيستنه كا دلي ژ دل خاست
گه لو نه ز بو ده مه كي دگه رم...
راستي راست بت
خوزي ين به ري
به ري .. به ري .. به ري
سالا ئيكي ل مه كته بي
راستي راست بي
ئيكي و ئيكي دبين دو
دو ژ ئيكي پتر بي
سه د ژ ئيكي پتر بي
ئيكي ژ ئيكي چوبا دبي هيچ

ئىككى ل ئىككى بدى دما ئىك

نھو مخابن وھ نىنھ

ئىك و ئىك نا بنھ دو

دبنھ ھىچ

ئىك ژ دوا مھ زنتره

ئىك ژ سھ دا پترھ

ئىككى ل ئىككى بدھ

دبتھ مھ لىون

پاشى

دبتھ ھىچ

ئھرى .. ھىچ

بهرقى يهك بو دلبهري

ژ شاعرکي کوغان
بو دلبه ره کا جوان
هندهک ژ ماموستاين ته
ژ چه کيم و لوقمانين ته
ژ دختورين ته
نيقين شه فا
په رين سوبخرا بخوفه دکن
به رددن ته
و مروقين ته
و براو پسمامين ته
لي روژا پاشتر

ل چایخانا
ل یانا
سویندا ب سهری ته دخون
سهری فی دنیا یی
بساینا ته دشون

۱۹۸۴

ئاخ دلى من

ئەفرۆكە ھاتە بىرا من
ئەز نزانم بۆچى دلو
خوشى و نەخوشى يا ژينا من
ئاخ دلى من ئاخ دلو

ھاتە بىرا من ئەو خەون
ئەز نزانم بۆچى دلو
ئەو خۆزى و ھىقى ئين كەئن
ئاخ دلى من ئاخ دلو

سىلاققين بىرا دبارن
ئەز نزانم بۆچى دلو
رونك و گرى و زىمارن
ئاخ دلى من ئاخ دلو

هه یفا من که ته پشت عه ورا
ئه ز نزانم بوچی دلۆ
کاژا من که ته بهر بقره
ئاخ دلی من ئاخ دلۆ

* ته حسین طاها ی گوته بی .

سحاره

سحاره ل ثان بلبان
ناث رهز و باخين گولان
روژباشان بۆمه دخوبين
ئومييدا تيين دلان

دا ساخن ئيش و كولان
دا ناشتكن دلين سلان
سحاره بلبلا گوتى
ليك بدن دهست و ملان

بلبل و كوتر و كهوان
راكرن خهلك ژ خهوان
سحاره خهوتن نه مان
بلبلا هو گوتته وان

* سروودا سحاري گولبهاري گوتبي ۱۹۶۸.

سرودا دهیکئی

چاشئی منو داوؤ گوری
سه ر عه مری ته سالهک بوری
دی مه زن بی دی بی زه لام
سه رفه راز و بی غه م خوری

چاشئی منو داوؤ وگوری
سه ر عه مری ته سالهک بوری

روژهک دی هییت دی مه زن بی
دی چی خوینی دی زیرهک بی
سال بو سالی دی پیش که فی
دی سه ر که فی دی ئیکه م بی

چاشئی منو داوؤ گوری
سه ر عه مری ته سالهک بوری

روژەك دى ھىت دى بى زاڤا
خودان ژنو مالەك ئاڤا
خودى بكت ھەمى گاڤا
ناڤ بلند بى ل ناڤ ناڤا

چاڤى منو داوۆ گورى
سەر ەمرى تە سالەك بوۆرى

داوۆ گورى بکە کەنى
روناھى يا چاڤى منى
پاشەرۆژى ل ھىڤى يا منى
دەيكا تە مە وکورى منى

چاڤى منو داوۆ گورى
سەر ەمرى تە سالەك بوۆرى

* گولبھارى گوتىي ۱۹۶۸ .

بنقه بهرخی

بنقه بهرخی بنقه بهرخی
خه و شرینی و نازهنینی

بنقه بهرخی بنقه بهرخی
دهف که نینی هه ی جانامن

بنقه بهرخی بنقه بهرخی
ئه فین توی و نارین توی

بنقه بهرخی بنقه بهرخی
سیلاف توی سهیرانا من

بنقسه بهرخی بنقسه بهرخی
هیئتی و ئەقین توی شەربین

بنقسه بهرخی بنقسه بهرخی
نێرگز ژۆری گەش خەملین

* گۆلبهاری ساڵا ١٩٨٣ گۆتیی.

بیّری و شقان

بیّری: ئەز کچم کچا کوردانم
کولیلکا سهری لاوانم
ریحانا رهزو چه مانم
لاوکۆ ئەز بیّریشانم

شقان: بیّری تو خوین شرینی
دهلالی لیث هنگشینی
بشکوره گاڤا من دبینی
بیّری یی ئەز ئەقیندارم

بیّری: لاوکۆ ئەقینی شه رمه
گه له کا ب ترس و سه همه
گونه هه ئەقینی ل دهف مه
لاوکۆ ئەز بیّریشانم

شان: ده لالی بهژن ریحانی
کولیکا هیشا گولانی
بزانه خویشیا ژیانی
بییری ئەز ئەقیندارم

بییری: لاوکۆ ههپه مالا مه
م بخازه ساخ که کولامه
تو داوهت و ئەز ئالامه
لاوکۆ ئەز بییریفانم

* ئەف هوزانه بو جارا ئیکێ بشار زاخویی گوت دگهل گولبهاری ل
۱۹۶۸ئ، ل ئیستگهها کوردی یا بهغدا تومار کری یه دیقدا گهلهکا ل
کوردستانی و ژ دهرفه‌ی کوردستانی گوتن.

* موخابن هنده جارا ل تهله‌فزیونا، ده‌می قی سترانی پیش کیش دکن
دنقیسن (له فولکلوری کوردی)، کورو بابو هوزانا منه و ئەز هیش ساخم.

ئەياز

پیش کیش بت بو بەهستی ئەيازى دەنگ زۆرین

چوخی منۆ..
چوخی تە ئەيازو
ژ هریا بەرانان
بەرانین زوزانان
زەری یا .. ئەسمەران
پەریا .. رستن
رونک لی رشتن
ب بەیبینان .. ب نیرگزان
ب خوینا بوهارەکا فەکوشتی
خەملاندن
تە پیروز بت
چوخی تە ئەيازو

ههژاری فئی دنی

چهوا ئه فرۆ...

شه هلیل ل وهلاتی غه ربیبی یا

ژ تیھنا بله ز دمرن

زوی دمرن

چوخی ته ئه یازو دلا فه هاند

ژ په رین که وان

ژ بیھنا بنین سیفان

گول داین ل بوھاره کا

نه هاتی

ژ پسپارین سه ر لیفان

بوچی...!!

کهنگی...!!

چهوا...!!

ته بارکر بی خاتر خازی

ژ نشکه کی شه

د روژه کی دا

د شه شه کی دا

هاوار.. مه کر گازی

دلو.. ته میبر شکه ست

بليل تيك بين
مارين رهش بوچي
ب بيكا ئوميدا مه
ب سترانا هيش نه هاتي
ب سترانا د ناف جه رگي
تاڤا سويي، گهستن
چوخي منو..
سترانا ته بي
دهنگ زيترينو
خوش نالينو
دلي.. ملله تي
ته مبيرا ته بي
نه يازو
ئوميد خازو
لي چ بكم برا
چوڤك ته نگه
دل پر په نگه
روهني يا چاڤين مه
نه يازو
موخابن دزين شه قان

زوی تو دزی ی
چوخی ته ئه یازو
لبه ر مه یه
سترانین ته
لبه ر مه نه
مه هه می یا
داف داف عه زیزن
په یف.. په یف
دخوبین
دهنگی ته هه فالوؤ
پر زترینه
لی چ بکم؟
سیارو
روژ ل دیدارا ته
زوی ئاڤا بی
دونیا ره شه
بی سوزه
شه هلیلین فی دنئی
ل فی سوبئی
رابین... خاندن

پسيار ڪرن
ڪانئ ته ياز
ڪا .. ڏهن گئي ساز
چما ڙ خه و نه رابي
لي ته ياز چو
ته ياز تافهڪ بي
و ئاڦا بي
خه ونهڪ بي
ڙ خه و نا بي
ته ياز
نقست و
نه رابي
.. ته ياز ..
.. ته ياز ..

ئاواز

تک تکا شیشا دلانی
بلیبلا چهم و رهزانی
ئاوازی بهژن ریحانی
ئاوازا ددکا ششانی

۱۹۶۶

* موخابن من ئەف هوزانه نه‌مایه ، عبدالله دلسوزی ل هه‌قلیری سالا
۱۹۶۷ی ساز دابو.

بلا.. بلا

بلا.. بلا چ بیـــــژت
بلا دلّی من بهـــــیلت
دوستتِ منہ ب تہـــــینی
خودتِ بو من بهـــــیلت

سال بو سالتِ د بورینم
روندککا تہ زلی د وهرینم
خودتِ دوستتِ من کانتِ
کہنگی تہ ز دتِ وی بینم

دوستتِ من.. بوچی سلہ
دلّی من ژ بہر وی کـــــولہ
بیـــــژنتِ تہ زا رازی مـــــہ
ئاگرئ قـــــینتِ ہر ہلہ

دوستو.. مانی ته زانی
ئه ز سل نینم ب گـرانی
دوستی من ئه فرۆ گوتی
تو خوینا ناڅ دلانی

۱۹۶۶

* نهڅ هوزانه گولبهاری گوتبی ل ۱۹۶۷ئ.

www.amude.com

233

info@amude.com

دهمې په زكیځی دینه هوزانقان

ئهی چیکه ری تالع و به ختان
بلندی هه می تاج و ته ختان

ئهی نوشداری ئیش و برینان
ئهی دهرمانی دهر د و گرینان

ئهی هوستایی بلند و نزمان
ئه سمانین بلند بی هه لگرمان

ئهی ریبه ری شان چاخ و جهان
نه غافلې هه تاف و سهان

وهختی ته مروث دورست کرن
ته ب پی و سهر ودهست کرن

ته دوو چاښ دان و ئېک زمان
له و ملله ت په یدابون ل دران

لې بو ته دا وان تیر و کښان..؟
ل وان بار دکې باری گران..؟

ئهی زیرنگرې هزر و ژیرا
گه می څانې باوه و ویرا

درها کراسې خه جا بې کهس
وې دهرزی دڅیتن نه مه کهس

ئهی دانه ری ټاف رویی میړان
ژې برې خورتیی ژ شیړان

ئهی زانایې ژان و دهرمانی
نوشدارې برینا گرانې

توژ سیابه ندرا بکی چاره
لې نه گری کیم هزر و ژاره

ته دهستى مرنى دپرکربا
ژى يا با سيابه ند ژير بيا

زانى با چرا شاخ بلندن
هيشقى بلندن لهوا هندن

بلا نه مرت هيشتا گه نجه
دهم هوستا يه کى گه لهک قه نجه

دى ده مهک نيتن دى تى گه هت
به هشت بى يى مه نابت به هشت

نهى سي به رى بى که س و ژاران
نوشدارى ژانين برينداران

تو ساخ کى برينا قى لاوى
دهرکى که له مى ژ پشتاوى

به لکو نه و بژيتن سه ر ژ نوى
بژيتن وه کو مپر نه به نى

نه کورتن دوست و هه ژالان
سه ر ژئ نه که تن مه که والان

شهل و شه پکین وی ژئ هاتینه
ژ هریا به رانان رستینه

خودئ وۆ مه زن و دل مه ندی
لئ نه گری قی سیابهندی

* ئەف هوزانه ل دوماهی یا شانوگه ریا من (دهمی په زکیفی دبنه هوزانغان)
تیته خاندن.

هاوارهک بو خانی

سوتی بی کوردانی دلۆ
ئه ژۆ نه زیندانی دلۆ
سه ربه ستم کوردم ئازادم
تو ژه ژین که خانی دلۆ

ژه ژین که خانی بیینت
مله تی خۆل خۆ دهه لینت
ئالاین ژینا سه رفه راز
ل جیهانی دا دهه ژینت

دا نه بیژن کو کورمانجین
بی هیچی ی و بی ئارمانجین
سست و خاف و داکه تینه
یان بی بنیاد و نه زان جین

دی هلو ڦه ژین به خانی
بهایی زانی یی مه زانی
هونه ر و زانین دو چه کن
پیښی ین ریکا کاروانی

کاروانی ریکا ڦی ژینی
سوړه ریکا وی ژ خوینی
دا بگه هینت پاشه روژی
پر ژ خویشی و تیږ نه ڦینی

خانی بیږه زین و مه می
بهیلن نازار و خه می
نه وروزا سالا ڦی سالی
پی گه هاند زینی بو مه می

گه لی کوردین ڦی جڦاتی
هه لگرین بیږا خه باتی
چیکه رین میږوا بیږان
پیش وهرین دیره ناواتی

ئەڭ زىننەت ۋە لاتىن مەھىيە
ئەڭ مەھمەتلىك مەھىيە
مىللەت ۋە ۋەلات گەھىشتىن ئىك
يازىدە سى خەلاتى مەھىيە

ئادار ۱۹۷۰

دهمى خانما بار كر

پيش كيشه بز بههشتى يا نهر رهوشه ن بهدرخان

خانما ئيش و زيماران خاتونا دهردى گران
شههزادا عشقا وهلاتى رهوشه مالا بهدرخان
زيرينا پهرين هاوارى تيروژا پهيئين زهلال
رهوشه نا ميرى ئوميدان گه وهه را تاجا سه ران

هه قالا ميرى خه باتان هه ف زى يا جه لاده تى
تول بهر ئاقا كو قانا شه ننگه بى بوى نه كه تى
خانه دانا بنه مالان ئه قرو شينى بو ته يه
شينى يا جه رگ و دلانه دل به را قى ملله تى

روح شربینی خانمی گهر ب ئاسمانان تو که تی
خوش سالاخان بگه هینه ریبهری پهبیقا په تی
توژمیری پهبیقا بیژه هیشتا گه شداره میرو
«هاواراته» خوش قه دابو خوش نقشتا زیرخه تی

گهر گه هشتی رهخ و دورین میری پاکئی پر ئه فین
قه که ژیرا دل و جهرگان سوره تا ئه نفال بخوین
ژیرا بیژی خانمان ئه و ئومییدا هند ژمیژ
گرتی به ئه قرو خوناف هک ئه م ژ که یفا د گرین

ئهم ل سهه لوکا میری نه و کوردی ههه باری مهیه
ئیکه کوردی و ههردی مینت کوردینی کاری مهیه
مه ژ بل کورمانجی نینه ئه م ب کوردی دپه یقین
مه ژ فه رهه نگرا خه باته و کوردی ههه زاری مهیه

خانما عشقا ئومییدان رهوشه نا دهشت و چیا
پاکئی یا ئاقا سیلاخان ههواره مه ژ دل قیا
شا ژن و تو میرخاتوینی نفس و نژادا میدیا
لی به لی ئه قرو دیاره به لگه ک ژ داری وهربا

۱۹۹۲

مار ماسی

په راسی ین من
و هه می ههستی ین من
ئهف شهفه
داگرتینه
گه لو تری خه من
هه می رهزین دلّی من
ئهف شهفه
پیش چاڤین من
تین سو تن
هه می نهالین جهرگی من
ئه قرۆ برین
هه می که هنی ین ناف روحا من دزین
وهلی خوین
هه می خه یالین ڤینا بهری

ئەف شەفە
من دبن ومن تینن
من ژ رھارا دەھژینن
من نقۆ دکن
جاران..
وجاران دفرینن
گەلو نەستران
نە دەنگی دەھۆل و زرنان
نە دەنگ زراقین کچان
نە چاڤ بەلە کین جانان
دشین دلئی من خوۆش بکن
دل بوانا ناڤەبت
پتر دئیشینن
ئەف شەفە
وہک ماسی گرەکی
شوکا بیران
بەر ددم ناڤ دەریایا ہزران
بەلکو شوکا مە
ہە یقا مە
ژ بنی ئاڤی

ببینته دهر
لئ شوک ژ بئ هیقی بیان
بی مار ماسی
مار ماسی به کی هار
بخو قه دا و مر
داث ما بتنی
ل سهر لیثفا ئاقی
ژ ئیش و کوفانی یی
خو گلوله دکر
خو گلوله دکر...

۱۹۸۶

دلۆ

دلۆ بېيرا ئەز قەكەكە شام
دېر برم ئەز كەلەك ئېشام

ئەز برم ناڧ مېرگو گولان
بشكورژين ئومېدا دلان

دلۆ هېنگى تو تولاز بوى
پر هېقى بوى تو پر ناز بوى

ژيان ل بەر تە رەنگين بو
خەون وستران و ئەقېن بو

لی دل دلۆ دلی منۆ
هه قژی ی و هه قالی منۆ

کانی ئەو بشکوژین به لاف
کا سوسین ژۆ تین خوناف

۱۹۷۹

* گولبھاری گوتیبی ۱۹۸۲.

www.amude.com

247

info@amude.com

سرودا زۆزانى

زۆزانا ب سىسكو كه قوكه بتشيرك و كه و په پوكه
بشيلان و رحان و نيرگز بشليز گول نيسانوكه

زۆزانا هين و به فرينه جهه كى خوش و خه ملينه
زۆزانا ب گه لى و نهاله زيرينه و هه ردهم رهنگينه

زۆزانا ب نهال و چيا ب چيمه ن و نه فه ل و گيا
ناف ميترگ و دارين چنارا به حشستا دلى مه فيا

زۆزانا ژتههل چيانه به حشسته سهردا ئه سمانه
كه پر و ليسين مه به لاقن جهه كى نوش و ده رمانه

* گولبهاري گوتبي ۱۹۷۳.

سرودا بادینا

پیش کیشه بو هه می بچیکین سالان ئیکتی
ل فیرگه هین سه ره تایی ل کوردستانی

چۆم دهۆکا داسنا شینواری سینگ ئاسنا
رهوشا دلئی بادینا ناڤ نیرگز و سوسنا

چۆم نامیدی ببلنده هنداڤ سیلاڤ و گونده
رهوشا دلئی بادینا سحار و رۆژ ئه لنده

چۆم ئاکره یی ب چیا یه به حشته و خۆدی دایه
رهوشا دلئی بادینا واری پۆر و که وایه

چۆم زاخویی ب خابیره ب گه لی و چیا و زیره
رهوشا دلئی بادینا پرا ده لالی میره

۱۹۷.

چۆمه دهستی *

چۆمه دهستی دا ب هژینم
چۆمه دهستی دا ببینم
دا سلاڤ کم پاشی روینم
هند من خو دیت ئەز ئەقینم

کەت دلی من هەر ژوی گافی
ئەو بشکفی وەک حەتافی
من ژێ وەرگرت خوش سلاقی
ئەو سلاڤا وەک گولاڤی

گەلەک نیزیك ئەم روینشتین
ب دلی ئیک دو تیگەهشتین
داخ و ئاخینک هزار جارا
ئەقین داری ئەمیین کوشتین

* گولبھاری سال ۱۹۶۸ گوتی.

فهرهست

۳	پیش کیشه بو.
۴	پیش گوتن.
۸	بیره وه ریا بارزانی یی نه مر.
۱۲	بویکا کوردا.
۱۷	دستار.
۱۹	زشیخ عبدالسلام بارزانی.
۲۵	دهرگه هی ژین و هیقی یا.
۲۹	دلبره... نه ساخه!
۳۱	دلو من و ته مه دهر سوکا شرینی رست.
۳۶	سترانا ملله تی.
۳۸	هه سپی منۆ. دلبره مر.
۴۳	گه رهانه ک د کورستانی دا.
۴۹	توژ میژه سه رفه رازی.
۵۲	چ بکم ئەز.
۵۴	گوردستان روژناما ماک.
۶۰	سروودا ملله تی مه نه مره.
۶۲	دهنگ فه دانا خانی.
۷۱	هه را شینی.
۷۲	میری چیایان بارکر.
۷۴	نه هات.
۷۶	بالا قی یی.
۷۸	نه وروژا ۱۹۹۰ی.
۸۲	دو که وین سیپانی خه لاتی.
۸۴	تویی دلبره.
۱۰۱	شورشا ئەیلولی.
۱۰۸	سلاقه ک بو زانکوا دهوکی.
۱۱۰	تۆلا شه هیدان.
۱۱۳	وه ریس.
۱۱۶	پپیژه.
۱۲۰	سترانه کا بریندار.
۱۲۳	سندی و ره شوانی.
۱۲۶	سه برانا هزران.
۱۲۸	هنده ک ژ چاخی ئەقینی.
۱۳۴	ماسه فروش.
۱۳۸	میری په یشان.
۱۴۰	یاری.
۱۴۲	شاهینو.
۱۴۹	نوژداری برینان.

۱۵۲ سرودا نه و روزی
۱۵۳ بیری شانی
۱۵۵ ئاسۆ
۱۵۷ برتسه
۱۵۸ وه لاتی ژتیک فه کری
۱۵۹ شه رمنه دل
۱۶۴ ده می بیر دینه بیرا من
۱۷۱ ههرسی لیدانین دلی من
۱۷۶ کوردینی یا کورده کی بی ناڤ
۱۷۸ چرایین وه لاتی
۱۷۹ دیجله
۱۸۲ خه ونه ک
۱۸۵ ئه ری بوچی
۱۸۸ کوتروک
۱۹۰ دو خه ون
۱۹۸ ئه ز ژ دل بو دل دنالم
۱۹۹ سه ری قی سبی
۲۰۱ بیلا
۲۰۴ مره
۲۰۹ ئه م هاتین
۲۱۱ ئه ز ل ده مه کی دگه رم
۲۱۵ به رقی یه ک بو دل به ری
۲۱۷ ئاخ دلی من
۲۱۹ سحاره
۲۲۰ سه روودا ده یکی
۲۲۲ بنقه به رخی
۲۲۴ بیری و شقان
۲۲۶ ئه یاز
۲۳۱ ئاواز
۲۳۲ بلا .. بلا
۲۳۴ ده می په زکیفی دینه هوزانقان
۲۳۸ هاواره ک بو خانی
۲۴۱ ده می خانما بار کر
۲۴۳ مار ماسی
۲۴۶ دلۆ
۲۴۸ سه روودا زۆزانی
۲۴۹ سه روودا بادینا
۲۵۰ چومه دهستی

www.amude.com

info@amude.com